

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPCINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije razvoj i urbanizacija područja Općine temelji se, u skladu s postavkama prijedloga županijskoga prostornog plana, na:

- a) Budućoj boljoj prometnoj povezanosti;
- b) Gospodarskim planovima;
- c) Nastavku demografskoga rasta i
- d) Raznim vidovima zaštite prostora.

Za očekivati je da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesi primarne urbanizacije će se ograničiti u okviru građevnih područja koja su smanjena u odnosu na još važeci Prostorni plan (bivše) Općine Pazinu. Za očekivati je da će Općina zadržati svoj položaj u hijerarhiji Općina/Gradova Županije. S obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije ne će biti osobito primjetno. Njeno sudjelovanje će se ocitovati najviše kroz sudjelovanje u turističkom, poljodjelskom i uslužno-obrtničkom gospodarstvu.

U prostoru koji se u okviru Općine brzim ritmom urbanizira, a naselja poprimaju gradska obilježja, ovim Planom nastoji se ujednaciti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja. Pod urbanizacijom smatramo pozitivne elemente procesa primarne i sekundarne urbanizacije, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog naslijeđa. Često spontani procesi širenja i građenja ovim Planom su se nastojali usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za stambenu izgradnju) i mogućnosti prostora da zadovolji želje.

Plan nastoji elemente suprotnih razvojnih procesa općinskih prostora i neujednačenost razvoja prostornih cjelina, preokrenuti u smjeru osiguravanja mogućnosti za usklađeniji prostorni razvitak. U tome smislu prostorne pretpostavke razvoja, koje se donose ovim Planom, odnose se na:

- a) Određivanje zemljišta za gospodarske predjele (zone);
- b) Planiranje razvoja izletničkog, seljačkog i seoskoga turizma;
- c) Planiranje izgradnje lokalnih i županijskih cesta zbog rješavanja prometnih problema i zbog boljeg povezivanja prostora Općine;
- d) Predviđanje bolje opremljenosti naselja u skladu sa *Strategijom i Programom razvoja Republike Hrvatske* prijedlogom županijskoga prostornoga plana;
- e) Predviđanje izrade Urbanističkog plana uređenja (UPU) za povijesnu urbanističku cjelinu Motovun i Detaljnoga plana uređenja (DPU) za dio naselja Motovun - Kanal te detaljniji planovi za druge prostore određene ovim Planom ili Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine;
- f) Uspostavu složenoga sustava zaštite prostora, njegove prirodne i kulturne baštine, osobito krajolika i s time u svezi ograničavajući odnos prema širenju građevnih područja;
- g) Planiranje poboljšanja infrastrukturne opremljenosti naselja u prostoru Općine (osobito izgradnje kanalizacijskoga sustava, izgradnje sustava plinoopskrbe, poboljšanje elektroopskrbe i vodoopskrbe i sl.).

3.1.2. SUSTAV NASELJA I RAZMJEŠTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

U Općini, koja ima 1098 stanovnika i četiri naselja, razmještaj naselja slijedi geoprometna i reljefna obilježja prostora Općine. Možemo uočiti da je glavna izgradnja naselja smještena duž glavne županijske prometnice ili je vezana neposredno na te prometnice. Za Općinu Motovun, koja osim mjesta Motovun ima još tri naselja seoskih (seosko-urbanih) obilježja, teško je reći da ima razvijen sustav naselja. To je ponajprije zato što je Općina svojom površinom malena pa se sustav funkcija grupirao u općinskome i turističkome sjedištu (mjestu Motovunu).

SUSTAV FUNKCIJA

Općina Motovun je površinom malena općina i u njoj živi razmjerno maleni broj stanovnika u četiri naselja. Naselja Brkac, Kaldir i Sveti Bartol su malena seoska naselja bez funkcija od društvenoga (javnoga)

znacaja, uz iznimku Brkaca u kojemu se nalazi maleni staracki dom. Sve društvene funkcije su vec i danas smještene u mjestu Motovun. Ovim Planom predvida se i nadalje održavanje i jacanje funkcija u Motovunu, kao općinskome središtu i kao znacajnom županijskom turističkom središtu. Malena udaljenost Brkaca, Kaldira i Svetoga Bartola ne zahtijeva razdiobu središnjih funkcija i raspršeno njihovo planiranje. U sklopu građevnoga područja navedenih naselja bit će moguća izgradnja svih potrebnih sadržaja od javnoga znacaja za potrebe tih naselja.

U Motovunu postoje neki sadržaji središnjeg i društvenog znacaja. Ovim Planom omogućava se njihovo proširenje, ako za to postoje prostorni uvjeti, odnosno preseljenje ili izgradnja novih potrebnih sadržaja u novome dijelu Motovuna (u podnožju povijesnoga naselja, odnosno južno i jugozapadno od motovunskoga brežuljka). Tu se vec danas razvija novi dio naselja sa središnjim i javnim sadržajima (škola, benzinska postaja, autobusno stajalište, hotel, restorani i drugi uslužni sadržaji). U zaštićenom povijesnom dijelu Motovuna poželjno je smještavanje svih funkcija koje mogu biti poticajne za obnovu grada, a da pri tom ne dovode u pitanje kvalitetu i stručno prihvatljivu zaštitu i obnovu spomeničke baštine.

PROSVJETNE FUNKCIJE - Postoji područna osnovna škola od 8 razreda u središnjem naselju Općine, u podnožju povijesnoga dijela naselja. Svojom velicinom i postojećim kapacitetom zadovoljava današnje i buduće potrebe. Ne predvida se izgradnja nove škole. Predvida se preuređenje, proširenje, dogradnja, uređenje športskih terena, školske športske dvorane.

ZDRAVSTVENE FUNKCIJE - Postoji opća i specijalistička ambulanta također u središnjem općinskom naselju, u podnožju povijesnoga dijela naselja, uz prometnicu Karojba – Livade. Kako je današnjim zakonskim aktima omogućeno otvaranje zdravstvenih sadržaja i unutar stambene namjene, to je ovim Planom to samo potvrđeno. Stvarne lokacije za pojedine specijalističke zdravstvene sadržaje (zubar, internista, ginekolog i sl) ostavlja se na slobodnu procjenu mogućim privatnim željama uz obvezno ispunjavanje minimalnih tehničkih uvjeta za uređenje prostorija za potrebe ovakvih sadržaja.

SOCIJALNE FUNKCIJE - Postoji dječji vrtić i dom umirovljenika u Motovunu i Brkacu. Dječji vrtić nalazi se uz postojeću osnovnu školu. Sadašnji kapaciteti zadovoljavaju današnje potrebe Općine. Izdvojena odjeljenja dječjeg vrtića mogu se osnivati unutar građevina na području mješovite namjene. Postojeći dom umirovljenika je u trenutku dovršenja Prostornog plana uređenja Općine Motovun u Motovunu je napušten zbog derutnog stanja građevine i prateće infrastrukture. Nažalost, ništa nije bolja situacija sa domom umirovljenika u Brkacu. Ovim prostornim planom stvorene su sve potrebne planerske pretpostavke za rekonstrukciju postojećih građevina i privođenje kvalitete korištenja na potrebnu razinu.

KULTURNE FUNKCIJE – S obzirom na događanja u Motovunu (Filmski festival), ovim Prostornim planom omogućene su sve potrebne planerske pretpostavke za njegovo daljnje odvijanje. Međutim, vrlo je bitno što prije prici izradi detaljnijih planova za središnje naselje Općine, kako bi se riješio najveći problem: parkiranje osobnih vozila i autobusa posjetitelja povijesnoga dijela Motovuna, kulturnih priredbi koje se održavaju u Motovunu te gostiju hotela. Ostali kulturni sadržaji kao knjižnica, dom kulture, lokalna radiostanica trebali bi se rješavati isključivo unutar povijesne jezgre Motovuna, kako bi se spriječilo odumiranje povijesnoga dijela središta Općine.

UPRAVNE FUNKCIJE - Funkcije općinske lokalne samouprave smještene su u samoj povijesnoj jezgri središnjeg općinskoga naselja i tako bi trebalo ostati i nadalje.

TRGOVAČKE I USLUŽNE FUNKCIJE - Smještene su u skladu potreba pojedinih naselja Općine. Normalno je da se većina tih funkcija i sadržaja nalazi u Motovunu kao općinskom središtu. U povijesnom dijelu Motovuna moguće je otvaranje određenih manjih trgovačko-uslužnih sadržaja koje ne zahtijevaju veci i češći dovoz robe kako se povijesna jezgra ne bi opteretila još i dostavnim vozilima. U dijelu novoga Motovuna (stanovnici ga nazivaju naselje Kanal) planiraju se površinom veci sadržaji, a u povijesnome središtu predviđaju se trgovačke i uslužne funkcije u obnovljenim zgradama prema uvjetima nadležne službe zaštite.

ŠPORTSKE FUNKCIJE – Sportski tereni za potrebe stanovnika Općine Planom su predviđeni u naselju Kanal, a PPIŽ zapadno od Motovuna predviđena je mogućnost uređenja većeg športsko-rekreativnog područja na kojem bi se mogao urediti (ako se *Studijom utjecaja na okoliš* taj sadržaj pokaže mogućim) jedan od PPIŽ-om planiranih golf terena na području Istre. Planirane su površine koje bi omogućile razvoj dva golf terena od po 18 rupa. Pored samih športskih terena predviđena je mogućnost uređenja jednog dijela prostora kao građevinskog područja za potrebe izgradnje odgovarajućih turističko-ugostiteljskih sadržaja sa odgovarajućim brojem smještajnih kapaciteta.

Osim toga, unutar građevinskih područja pojedinih naselja, ili u njihovoj neposrednoj blizini, omogućava se uređenje manjih športskih terena (tenis, košarka, bocalište, manji bazeni i sl.) koji bi na taj način obogatili turističko-ugostiteljsku ponudu.

SUSTAV NASELJA - Uvažavajući zemljopisne datosti, PLANOM JE PREUZET STVARNI POSTOJEĆI SUSTAV HIJERARHIJE SREDIŠNJIH NASELJA, koji je samo podrobnije teorijski definiran i kategoriziran uz PREPORUKU nadopune funkcijama središnjega značaja pojedinih naselja Opcine, a u skladu s procjenama potreba s terena i u skladu s ciljevima razvoja Opcinskoga prostora. Ovim Planom određen je sljedeći sustav središnjih naselja:

NASELJE PRVOG STUPNJA CENTRALITETA¹ je Motovun. Naselje je neosporno najvažnije središnje naselje Opcine i značajno turističko mjesto u Županiji. Naselje će se tijekom vremena dopuniti s drugim središnjim sadržajima ili će se postojeći sadržaji kapacitetom povećati. Znatnije povećanje naselja se već zbiva u ravnici podno brežuljka na kojemu se razvio stari Motovun, zaštićen kao spomenik kulture.

NASELJA BEZ CENTRALNOGA ZNAČAJA su preostala tri naselja Opcine. Iako je trgovina neosporno funkcija središnjega značaja, ona sama po sebi danas jedva da odražava neki centralitet budući je to funkcija koju ima skoro svako naselje. Naselja ili dijelovi naselja, koja uopće nemaju trgovinu dopijevaju u vrlo nepovoljan položaj. Zato treba omogućiti otvaranje trgovina i uslužnih i obrtničkih djelatnosti u svim naseljima gdje se pokaže potrebnim i mogućim.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

KARTOGRAM 2-1 OSNOVNA NAMJENA POVRŠINA

Opcina Motovun nema raznolik i složenu namjenu prostora. Temeljna podjela prostora Opcine je trojaka i to: Površine namijenjene za GRAĐEVNA PODRUČJA, Površine IZVAN GRAĐEVNIH PODRUČJA, te Površine PROMETNIH I INFRASTRUKTURNIH POJASEVA. Podrobnijom raščlambom prostora utvrđuje se sljedeća namjena:

1. POVRŠINE ZA GRAĐEVNA PODRUČJA
 - građevna područja naselja (stambena namjena, mješovita namjena);
 - građevna područja za gospodarsku izgradnju (proizvodnu i poslovnu);
 - građevna područja za gospodarsku izgradnju (ugostiteljsko – turističku);
 - građevna područja za športsko-rekreacijsku namjenu;
2. POVRŠINE IZVAN GRAĐEVNIH PODRUČJA - POLJODJELSKA I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA
 - poljodjelske površine (osobito vrijedno poljodjelsko tlo, vrijedno poljodjelsko tlo, ostala obradiva tla, ostalo poljodjelsko tlo);
 - šumske površine (gospodarska šuma, gospodarska državna šuma);
3. PROMETNE I KOMUNALNE POVRŠINE I INFRASTRUKTURNI POJASEVI
 - ceste i trasa željezničke pruge "Parenzana" ;
 - pojasevi i parcele infrastrukturnih sustava;
 - površine groblja s mrtvacnicom.

Sve navedene površine prikazane su u mjerilu 1:25.000 na grafičkom listu 1. *Korištenje i namjena prostora - 1.A. Prostori za razvoj i uređenje.*

3.2.1. POVRŠINE NAMIJENJENE ZA GRAĐEVNA PODRUČJA

3.2.1.1. Građevna područja naselja

Valja razlikovati građevna područja mjesta Motovuna od građevnih područja ostalih naselja (Kaldira, Brkaca i Svetoga Bartola). Mješovita namjena predviđena je osim u Motovunu i u naseljima: Brkac, Kranceti i Kaldir. U sklopu stambenih namjena građevnih područja naselja predviđena je PRETEŽITO JEDNOSTAMBENA IZGRADNJA sa svim pratećim sadržajima, prihvatljivim u građevnim područjima naselja. To su uglavnom postojeće izgrađene površine naselja uz manja proširenja na nove površine. Iako su zauzete neke nove površine, koje nisu bile u građevnom području dosadašnjega Prostornoga plana (bivše) Opcine Pazin, predviđene površine građevnih područja su ukupno manje od dosadašnjih.

¹ Naselje prvoga stupnja centraliteta je naselje koje ima pet središnjih funkcija: školu, vrtić, poštu, trgovinu i čep tipa (samoposluživanje) i ured državne uprave koji može izdati neki službeni dokument. Naselja kojima nedostaje jedna ili dvije navedene funkcije spadaju u naselja nepotpunoga centraliteta. Naselja sa višim stupnjevima centraliteta, odnosno rangovima, su sve važnija središnja ili centralna naselja.

U sklopu mješovite namjene moguća je izgradnja stambenih zgrada, a ponajprije svih potrebnih zgrada društvenoga značaja (kultura, prosvjeta, zdravstvo, socijalna zaštita, uprava, trgovine i usluge i sl.).

3.2.1.2. Građevna područja za gospodarsku izgradnju (proizvodnu i poslovnu)

U sklopu građevnih predjela za gospodarsku djelatnost predviđa se izgradnja različitih pogona potrebnih komunalnom servisiranju Općine, i građevina za proizvodne, servisne i preradivačke gospodarske djelatnosti koje ne onečišćuju okoliš i koje neće nanijeti štetu turističkom razvoju Općine, a koje zbog svoje namjene i veličine ne mogu biti smještene uz obiteljske zgrade i na obiteljskim građevnim parcelama. Prije izgradnje potrebno ih je opremiti potrebnom komunalnom infrastrukturom. Planirana su dva gospodarska predjela (zone):

- Gospodarski predio "Murari" - poslovna namjena,
- Gospodarski predio "Flegarova Stancija" - proizvodna namjena,

3.2.1.3. Građevna područja za ugostiteljsko - turističku izgradnju

Turistička izgradnja malih kapaciteta moguća je u sklopu građevnoga područja naselja, odnosno u sklopu obiteljskih i seoskih domaćinstava. U Općini Motovun predviđeni su ugostiteljsko – turistički predjeli:

- Predjel Stancija Rodela (naselje Brkac) kao pratenci sadržaji sportsko – rekreacijskom području;
- Predjel Sirotici (naselje Brkac) – seoski turizam;
- Predjel Kaligari (naselje Sv. Bortul) – seoski turizam;
- Nekoliko manjih turističkih sadržaja na prostoru Kanala.

3.2.1.4. Građevna područja za športsko-rekreacijsku namjenu

U sklopu građevnih područja pojedinih naselja mogući su manji športsko-rekreacijski sadržaji. U Općini Motovun predviđena su sljedeća građevna područja za športsko-rekreacijsku namjenu:

- Područje Športa i rekreacije Brkac – Motovun veličine 240 ha. Unutar navedenog područja moguća je izgradnja Golf terena prema PPIŽ, ali uz prethodno izradenu studiju utjecaja na okoliš;
- Športsko-rekreacijski sadržaji u "Novome" Motovunu - Kanal (postojeće i planirano);
- Športsko-rekreacijski sadržaji u Brkacu (R1);
- Športsko-rekreacijsko područje Sv. Bortul – jahacki centar (R2). Unutar ovog područja ne preporuča se gradnja cvrstih građevina;
- Rekreacijski sadržaji u krajoliku (biciklistička staza na trasi nekadašnje uskotracne pruge "Parezana", staze za šetnje i trcanje i sl.).

3.2.2. POVRŠINE IZVAN GRAĐEVNIH PODRUČJA

3.2.2.1. Poljodjelske površine

Poljodjelske površine mogu se podijeliti prema vrstama obradivoga tla na:

- Osobito vrijedno poljodjelsko tlo,
- Vrijedno poljodjelsko tlo,
- Ostala obradiva tla i
- Ostalo poljodjelsko tlo.

Znatan dio poljodjelskih površina je neobrađeno ili nije odgovarajuće obrađeno. Velike površine vrstnih tala za poljodjelsku proizvodnju značajan su potencijal gospodarskoga razvoja. Osim ratarstva postoje povoljnosti i za razvoj stocarstva, osobito manjih farmi. Farme je moguće podizati u naseljima Brkac, Sveti Bartol i Kaldir, pod uvjetom da nisu vidljivi iz Motovuna.

3.2.2.2. Šumske površine (privatne i državne gospodarske šume)

Šumske površine i površine šumskoga zemljišta su visoke šume, te površine branjevina i šibljava. Od gospodarskoga značaja su gospodarske privatne i gospodarske državne šume. Takve površine obuhvaćaju veliki dio površine Općine. Velike su površine u privatnom vlasništvu. Slabo su korištene. Ostaju i nadalje u svojoj namjeni. Važan su sastavni dio krajolika. Izraz su lokalnoga vizualnog identiteta i sudjeluju u oblikovanju njegove "slike". Važno ih je čuvati u predjelima gdje su osobito uočljive, stoga i vizualno vrijedne.

3.2.3. PROMETNE I KOMUNALNE POVRŠINE I INFRASTRUKTURNI POJASEVI

3.2.3.1. Prometne površine

Postojeće CESTE zadovoljavaju sagledive buduće potrebe Općine Motovun i susjednih općina pa se ne predviđaju nove prometnice. Postojećim prometnicama potrebna je obnova i djelomice rekonstrukcija u svrhu povećanja kakvoće vožnje i sigurnosti na cestama.

Planom je predviđeno čuvanje i obnova trase nekadašnje uskotracne ŽELJEZNIČKE PRUGE "PARENZANA", koja prolazi sredinom Općine te s južne i istočne strane obilazi motovunski brežuljak. Prijedlogom Prostornoga plana Istarske županije predviđa se izgradnja magistralne željezničke pruge 2. reda. Pojas pruge treba čuvati od bilo kakve izgradnje. Poželjno je do izgradnje pruge korištenje pojasa pruge za rekreacijske i turističke svrhe (biciklistička staze, šetnica, trim-staza i sl. Trasu pruge moguće je mjestimice i proširiti s rekreativnim sadržajima.

Prikaz cestovnog sustava i trase Parenzane (željeznice po prijedlogu PPUŽ) dan je na grafičkom listu 2.A. "Promet".

3.2.3.2. Infrastrukturni pojasevi i građevine

Na mjestima infrastrukturnih pojaseva i građevina nije moguća nikakva druga, osobito ne stambena izgradnja, bez obzira radi li se o planiranome građevnom području. Infrastrukturni pojasevi i parcele osobito se odnose na:

- podzemne telekomunikacijske vodove i radijske koridore,
- vodove energetske sustava (magistralni plinovod te dalekovodi i naponski vodovi),
- magistralni vodoopskrbni cjevovodi i odvodni kanali (kanalizacija), te
- parcele za različite infrastrukturne građevine.

3.2.3.3. Groblja s mrtvacnicama

Postojeća groblja nalaze se u Brkacu, Motovunu gornje i donje groblje i Sv. Bartolu. Postojeći kapaciteti groblja zadovoljavajući pa se ne predviđaju nova groblja. Predviđa se proširenje gornjeg groblja u Motovunu. Mrtvacnice se mogu graditi u sklopu groblju ili na prostoru ispred samog groblja na zasebnoj parceli, ali nikako na groblju u starom dijelu Motovuna.

3.2.3.4. Odlagališta otpada

Na području Općine Motovun nije predviđeno odlagalište otpada (otpad se odvozi u Pazin). Moguće je u sklopu Poslovne namjene - komunalno-servisnoga predjela urediti privremeno odlagalište i razdvajanje iskoristivoga otpada.

TABLICA 22b: Građevno područje za gospodarsku izgradnju

NASELJE	RADNIKONTINGENT 2010.	ZASELAK	IZGRADENO GRAĐEVNO PODRUČJE	PLANIRANO GRAĐEVNO PODRUČJE	UKUPNA POVRŠINA PREMA PRIJEDLOGU PLANA
BRKAC		Sirotići - turistička	0,0000	0,3323	0,3323
		uoštitejsko - turistička	1,1205	19,4047	20,5252
MOTOVUN		Kanal - poslovna	0,0000	1,0415	1,0415
		Kanal - turistička	0,4014	0,6360	1,0374
		Murari - poslovno	0,0000	1,3819	1,3819
SV. BARTOL		Fleparova Stacija - gospodarsko	0,0000	1,6978	1,6978
		Kotiji - turističko	0,0347	2,9952	3,0299
UKUPNO:		turistička namjena	1,5566	23,3682	24,9248
UKUPNO:		privodna i poslovna namjena	0,0000	4,1212	4,1212
UKUPNO:	622		1,5566	27,4894	29,0460

3.2.4. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

TABLICA 22a: Građevno područje za stambenu izgradnju

NASELJE	BROJ STANOVNIKA 2010.	ZASELAK	POVRŠINA G.P. PREMA VAŽECEM PLANU	IZGRAĐENO GRAĐEVNO PODRUČJE	PLANIRANO GRAĐEVNO PODRUČJE	UKUPNA POVRŠINA PREMA PRIJEDLOGU PLANA
NASELJA DO 100 STANOVNIKA						
BRKAC	25	Brkac - mješovita	24,2374	0,2222	0,0766	0,2988
		Brkac - stambena		1,2539	0,6707	1,9246
	10	Breg		0,6437	0,2802	0,9239
	3	Siroćici - stambena	7,7567	0,2118	0,0413	0,2531
	5	Batai		0,3145	0,8799	1,1944
	10	Romani		0,6391	0,0000	0,6391
	3	Koleri	1,1071	0,1888	0,2011	0,3899
	1	Kotiga	0,0000	0,0707	0,0438	0,1145
	44	Kranceti - mješovito	14,9637	0,0000	1,5639	1,5639
		Kranceti - stambeno		2,7279	4,0376	6,7655
	12	Rudeli		0,7531	0,5333	1,2864
	17	Labinjani	5,1352	1,0399	0,4007	1,4406
	7	Rušniak		0,4608	0,0000	0,4608
	7	Ravan		0,0000	0,4337	1,6110
	1	Tikel	0,0000	0,0547	0,0000	0,0547
UKUPNO:		STAMBENO	53,2001	8,7379	8,6996	17,4375
UKUPNO:	145	MJEŠOVITO		0,2222	1,6405	1,8627
KALDIR	2	Bencici	0,0000	0,1018	0,0000	0,1018
	11	Beletici	2,2774	0,4900	0,2331	0,7231
	12	Bertoši		0,5247	0,2698	0,7945
	26	Cvitki		9,6591	1,1462	0,2441
	12	Prodani	11,0829	0,5367	0,5957	1,1324
	22	Bertošici		0,9825	1,4654	2,4479
	7	Brdari		3,2663	0,3245	0,5446
	78	Kaldir - mješovito	11,9428	0,1535	0,0000	0,1535
		Kaldir - stambeno		3,3185	2,5823	5,9008
	16	Klarici	0,0000	0,7047	0,0000	0,7047
	32	Laze	5,8108	1,4083	1,8059	3,2142
	2	Maruši	0,1700	0,0884	0,0000	0,0884
	3	Paladini	2,1640	0,1243	0,4313	0,5556
	10	Petretici	1,4036	0,4605	0,0000	0,4605
	24	Štefanici	0,8547	1,0624	1,2579	2,3203
	6	Valenta	1,2928	0,2875	0,9156	1,2031
	2	Valenti	0,0000	0,0912	0,0000	0,0912
UKUPNO:		STAMBENO	49,9244	11,6522	10,3457	21,9979
UKUPNO:	266	MJEŠOVITO		0,1535	0,0000	0,1535
MOTOVUN	4	Božici	0,0000	0,0904	0,0000	0,0904
	2	Dagostini	0,0000	0,0421	0,0000	0,0421
	38	Divjaki	3,9068	0,8933	0,0000	0,8933
	3	Gribelin	0,0000	0,0817	0,0000	0,0817
	27	Meloni	2,7139	0,6306	0,6894	1,3200
	5	Most Mirna - stambeno	0,0000	0,1155	0,0000	0,1155
	35	Murari - stambeno	4,6840	0,8179	0,0000	0,8179
	12	Nadalini	0,6189	0,2835	0,0000	0,2835
	9	Pavat	0,5033	0,2159	0,0000	0,2159
	11	Percici	0,3068	0,2541	0,0000	0,2541
	8	Pilai	0,0000	0,1855	0,2376	0,4231
	9	Pisilion	0,0000	0,2082	0,0000	0,2082
	11	Režari	3,3127	0,2575	0,3693	0,6268
UKUPNO:	174		16,0464	4,0762	1,2963	5,3725
SV.BARTOL	97	svi zaselci	26,1249	7,5276	5,3388	12,8664
UKUPNO:		STAMBENO	145,2958	31,9939	25,6804	57,6743
UKUPNO:	682	MJEŠOVITO		0,3757	1,6405	2,0162
NASELJA VEĆA OD 100 STANOVNIKA						
MOTOVUN dio naselja	161	Kanal - mješovito	32,9328	1,1844	1,4177	2,6021
		Kanal - stambeno		2,5934	3,5362	6,1296
	257	Motovun - mješovito		5,9629	0,0000	5,9629
		Motovun - stambeno		0,0378	0,0000	0,0378
UKUPNO:		STAMBENO	32,9328	2,6312	3,5362	6,1674
UKUPNO:	284	MJEŠOVITO		7,1473	1,4177	8,5650

TABLICA 23: ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Red. broj	Naziv županije/općine/grada	OPCINA MOTOVUN	Oznaka	Ukupno ha	% od površine županije	stan/ha ha/stan*
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1.	Gradovinska područja	ukupno	GP	77,2530	0,03	14,21
	izgrađeni dio GP	ukupno		42,1481		
	neizgrađeni dio (planirano proširenje)			32,2748		
	javna i društvena namjena			2,8301		
1.2.	Izgrađene strukture van gradovinskog područja	ukupno		256,9064	0,09	4,27
	proizvodna		I	1,6978		
	poslovna namjena		K	2,4234		
	ugostiteljsko turistička namjena		T	24,9248		
	športsko - rekreacijska namjena		R	227,8604		
1.3.	Poljoprivredne površine	ukupno	P	965,2617	0,34	* 0,88
	osobito vrijedno obradivo tlo		P1	395,8963		
	vrijedno obradivo tlo		P2	327,0491		
	ostala obradiva tla		P3	242,3163		
1.4.	Šumske površine	ukupno	Š	1473,7085	0,52	* 1,34
	- gospodarske privatne šume		Š1	707,9967		
	- gospodarske državne šume		Š2	765,7117		
	- zaštitne		Š3	0,0000		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	ukupno	PŠ	405,4517	0,14	* 0,37
1.6.	Vodene površine	ukupno	V	0,0000	0,00	* 0,00
	- vodotoci					
1.7.	Ostale površine	ukupno		2,5796	0,00	* 0,00
	- površine infrastrukturnih sustava		IS	0,9881		
	- groblje		G	1,5915		
	općina/grad	ukupno		3181,16	1,13	* 2,90
2.0.	ZAŠTICENE CJELINE					
2.1.	Zašticena prirodna baština			944,7725	0,33	* 0,86
	- rezervat šumske vegetacije - registrirani		ŠV	103,9200		
	- rezervat šumske vegetacije - prijedlog		ŠV	573,2925		
	- zašticeni krajolik		ZK	267,5600		
2.2.	Zašticena graditeljska baština			310,5229	0,11	* 0,28
	- povijesne graditeljske cjeline A zona zaštite			11,9943		
	- povijesne graditeljske cjeline B zona zaštite			13,0011		
	- povijesne graditeljske cjeline K zona zaštite			285,5275		
	općina/grad	ukupno		1255,295	0,44	1,14
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA					
3.2.	Energija			MW MWh	ne iskazuje se	
3.3.	Voda			u 1000m3 u 1000m3		
3.4.	Mineralne sirovine			jed. mjere za sirovinu		

TABLICA 24: ODNOS POVRŠINA U PPUO MOTOVUN

NAMJENA	ha	%
Gradevno područje naselja	77,2530	2,43%
Gradevno područje za gospodarsku izgradnju – proizvodna i poslovna namjena	4,1212	0,13%
Gradevno područje za gospodarsku izgradnju – ugostiteljsko – turistička namjena	24,9248	0,78%
Gradevno područje za šport i rekreaciju	227,8604	7,16%
Infrastrukturne građevine	0,9881	0,03%
Gradevno područje za groblja i grobne građevine	1,5915	0,05%
Šumske površine	1473,7090	46,33%
Poljodjelske i ostale površine	1370,7120	43,09%
UKUPNO	3181,1600	100,00%

3.2.5. PRIKAZ PROŠIRENJA GRAĐEVNIH PODRUČJA NA NOVE POVRŠINE

Gradevna područja naselja u Općini Motovun smanjena su za 72,20 ha, odnosno 40 % u odnosu na važeći Prostorni plan (bivše) općine Pazin, ako ne računamo područja sporta i rekreacije. Dio građevnoga zemljišta proširio se na nove površine, koje nisu bile planirane kao građevna područja naselja prethodnim prostornim planom ili čak nisu niti bila uvrštena u građevinsko zemljište. Ova su područja uglavnom planirana kao proširenja postojećih predjela izgradnje, vrlo rijetko kao novoplanirane samostalne (izdvojene) površine. Promjena se odnosi i na građevna područja za gospodarsku izgradnju.

Površina građevnog područja u Prostornom planu (bivše) Općine Pazin: 178,23 ha
Ukupna površina građevnog područja u PPUO Motovun (sa gospodarskom namjenom): 106,30 ha
Index proširenja (+), odnosno smanjenja (-) građevnog područja: - 40%

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

KARTOGRAM 2-2 MREŽA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

KARTOGRAM 2-3 MREŽA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

KARTOGRAM 2-4 MREŽA TURISTIČKIH DJELATNOSTI

Gospodarski razvoj temeljit će se prvenstveno na:

- Turističkoj djelatnosti (kulturni, izletničko-rekreacijski, seoski, seljački turizam);
- Jakanju poljodjelstva (osobito vinogradarstva i vodarstva, a u funkciji turizma);
- Jakanju uslužno-obrtničkih usluga (osobito u funkciji turizma i poljodjelstva).

3.3.1. PRIKAZ GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

TURIZAM

U skladu s već opisanim mogućnostima i ograničenjima prostornoga razvoja Općine, prirodne mogućnosti Općine su razmjerno oskudne sa sirovinskim resursima. Međutim, prirodna i krajobrazna obilježja, te vrijedno i brojno kulturno-povijesno naslijeđe na području Općine Motovun i u susjednim općinama pružaju povoljnosti za kulturni, seljački, seoski i izletničko-rekreacijski turizam. Dobra povezanost i blizina gradova Pazina i Poreca, ali i drugih nešto udaljenijih središta, bitno će utjecati na turistički razvoj Općine. Potrebno je unaprijediti turističku ponudu jednodnevnih izleta, ali i razvijati smještajni turizam na seoskim gospodarstvima ili u novom turističkom smještaju.

POLJODJELSTVO

Klimatske prilike i svojstvena kakvoća tla utjecu na mogućnosti razvoja poljodjelstva, posebice vinogradarstva, vodarstva i povrtlarskih kultura (osobito dolina istočno od naselja Motovun). Velike su mogućnosti u poljodjelstvu, poglavito proizvodnja zdrave hrane u funkciji turizma Općine Motovun, ali još više za potrebe turizma na obali. Osim ratarstva moguć je razvoj stocarstva u obliku manjih farmi. Za takvu djelatnost

osobito su povoljna područja u naseljima Brkac, Sveti Bartol i Kaldir, pod uvjetom da nisu vidljive iz Motovuna. U okolici Motovuna nije dozvoljeno podizanje farmi.

USLUŽNO-OBRTNICKE USLUGE

Postojeće uslužno-obrtničke usluge valja jacati i unapređivati, te razvijati nove u funkciji izletničkog (jednodnevnog) i stacionarnog turizma, te u funkciji poljodjelstva. Takve su usluge moguće u sklopu građevnih područja naselja, ali su moguće i u predjelima mješovite namjene i predjela za turističku izgradnju u "Novom" Motovunu. U sklopu obrtničkih usluga mogući su i mali proizvodni pogoni, ali isključivo oni koji ne onečišćuju okoliš i koji nisu u suprotnosti s turističkim razvojem Općine.

INDUSTRIJA I SERVISI

Gospodarski predjeli predviđeni su na slijedecim lokacijama, koje će prethodno biti potrebno komunalno opremiti:

- Gospodarski predio "Murari" - poslovna namjena,
- Gospodarski predio "Flegarova Stancija" - proizvodna namjena (farma);

3.3.2. PRIKAZ DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Postojeće i planirane društvene djelatnosti navedene su u tekstu pod naslovom "Sustav naselja i razmještaj funkcija po naseljima (poglavlje 3.1.2.). Gotovo sve društvene djelatnosti smještene su, i nadalje se predviđa njihov razvoj, u općinskome sjedištu - Motovunu. Za sadašnji broj stanovnika i stupanj gospodarskoga razvoja postojeće društvene djelatnosti donekle udovoljavaju potrebe. Planom se predviđa urbanističko-arhitektonsko proširenje, uoblicenje i sređivanje Kanala (južno od motovunskoga brežuljka), gdje je moguće u budućnosti osigurati površine za potrebne društvene djelatnosti. Podrobniji razmještaj i program društvenih djelatnosti izraditi će se u sklopu detaljnoga plana uređenja (DPU) naselja Kanal.

Planom nisu predviđene parcele (kao posebne površine) za možebitnu izgradnju novih ili prenamjenu postojećih zgrada iz skupine društvenih djelatnosti, osim proširenje doma umirovljenika u Brkacu. Možebitna nova izgradnja društvenih sadržaja u Kaldiru ili Svetom Bartolu moguća je u sklopu planiranih građevnih područja.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata ovoga Plana kao što su izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Nacelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao SUSTAV SLOŽEN OD:

- područja POSEBNIH UVJETA KORIŠTENJA dijelova Općine,
- područja POSEBNIH MJERA UREĐIVANJA dijelova Općine,
- PODRUČJA OSOBITE ZAŠTITE dijelova Općine.

PODRUČJA POSEBNIH UVJETA KORIŠTENJA DIJELOVA OPĆINE, obuhvaćaju predjele predviđene za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina, odnosno detaljnih planova uređenja (DPU). Planira se izrada i donošenje:

- Urbanističkog plana uređenja (UPU) povijesne urbanističke cjeline Motovuna,
- Detaljnog plana uređenja (DPU) naselja Kanal,
- Urbanističkog plana sportsko-rekreacijskog područja Brkac – Motovun,
- DPU područja ugostiteljsko – turističke namjene Brkac - Motovun.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru odredit će se vremenski plan izrade navedenih detaljnih planova.

PODRUČJA POSEBNIH MJERA UREĐIVANJA DIJELOVA OPĆINE odnose se na mjere uređivanja pojaseva cestovnih prometnica, infrastrukturnih pojaseva (dalekovoda, plinovoda, optičkih kablova, radijskih koridora, kolektora i sl. te vodonosne zaštite, zaštite izvorišta pitke vode i dr. Sve se provodi u sklopu važećih zakonskih propisa i standarda.

PODRUČJA OSOBITE ZAŠTITE DIJELOVA OPĆINE odnose se na UVJETE ZAŠTITE PRIRODNOGA I KULTURNOGA NASLJEĐA. Prirodno naslijeđe obuhvaća sve vrijedne šumske i poljodjelske površine, neovisno o tome da li su

posebno zaštićene ili ne. Kulturno naslijeđe obuhvata naselja i dijelove naselja kulturno-povijesnih spomenickih i ambijentalnih vrijednosti te arheološke predjele, pojedina arheološka nalazišta, crkvene, civilne i slične građevine.

ZAŠTITA KULTURNOGA NA SLIJEĐA obuhvata slijedeće:

- REŽIM ZAŠTITE PROSTORNOGA SKLOPA kao složenog oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja te izvornog ili izmijenjenog neposrednog okolnog prirodnog prostora (dodirnoga prostora) u kojemu je neka građevina (ili građevine naselja) tijekom vremena nastala. Smatra se jako važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala.
- REŽIM ZAŠTITE KULTURNOGA KRAJOLIKA - područja tradicijskih ruralnih i urbanih struktura, te krajobraznih vrijednosti posebno u pogledu iz određenih smjerova.

Prostori posebnih uvjeta korištenja, uređivanja i zaštite prostorno su prikazani na: grafickom listu 3. Uvjeti korištenja i zaštite prostora - 3.A. Područja posebnih uvjeta korištenja (prirodna i graditeljska baština), 3.B. Područja posebnih ograničenja u korištenju (krajobraz, tlo i vode) u mjerilu 1:25.000 i na grafickom listu 4. Građevna područja naselja na katastarskim kartama u mjerilu 1:5.000.

3.4.1. ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA

3.4.1.1. Šume

Šume i šumska zemljišta su prirodno naslijeđe i prirodno bogatstvo te kao dobro od opće vrijednosti uživaju posebnu zaštitu. Zato ih valja čuvati, unaprjeđivati i povećavati. Znacaj šuma nije samo u izravnoj koristi (tehničko i ogrjevno drvo, sporedni šumski proizvodi i dr.), već i u posrednim koristima u smislu opcekorisnih funkcija šume kao što su: stvaranje čistoga i pročišćavanje onečišćenoga zraka; uskladjivanje režima i stanja voda; zaštita od erozija, bujica i poplava; zaštita naselja od pretjerane buke; djelotvornost u lijecenju i oporavku; pogodnost za rekreaciju; uskladjivanje plodnosti zemljišta; zaštita u obrani i dr. Ekološka vrijednost šume danas višestruko premašuje njezinu sirovinsku vrijednost. Nekad su šume zauzimale 80-90% tla, a danas pokrivaju 30-40%. Šume se besprekidno uništavaju na različite načine, ponajprije vremenskim nepogodama, kiselim kišama, nesvršishodnim krcenjem i sjecom. Cilj bi trebao biti sačuvati barem sadašnju površinu šuma, po mogućnosti pošumljavanjem povećati površinu te degradirane oblike šuma pravilnim gospodarenjem prevesti u stanje veće kakvoće. Osim o gospodarskom uređenju šuma, valja skrbiti i o estetskom i rekreacijskom uređenju. Ne treba zaboraviti ni na inženjersku i zaštitnu ulogu šuma, primjerice: vizualna i druga zaštićena naselja (od buke, od neugodnoga mirisa, od snijega i vjetrova itd.), te zaštita erozivnih i devastiranih površina².

Gospodarenje šumama mora se obavljati na temelju važećih zakona i drugih dokumenata, među kojima ponajprije valja istaknuti *Zakon o šumama* (NN 52/1990.), *Zakon o prostornom uređenju* (NN 30/1994.) i *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju* (NN 68/1998.) te nova Šumsko-gospodarska osnova za Republiku Hrvatsku, sastavljena u skladu s Helsinškom konferencijom o zaštiti i uporabi europskih šuma (1993.).

U Šumskogospodarskoj osnovi nacelo o trajnosti gospodarenja šumama je utvrđeno kao upravljanje i uporaba šuma i šumskoga zemljišta na način i u takvoj mjeri da se održava u šumi biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja i vitalnost kako bi šume ispunile bitne gospodarske, ekološke i socijalne svrhe. Osnova gospodarenja predviđa da se godišnji *etat*, a to znaci ukupna godišnja sjeca, temelji na nacelu trajnosti i obnovljivosti šumskoga resursa. Treba jacati ekološke cinitelje održivoga gospodarenja šumama i pridržavati se sljedecih naputaka:

- Svaku uništenu šumsku površinu obnoviti pošumljavanjem. Izbjegavati gole sjece šuma na velikim površinama. Ne pretjerano pošumljavati postojeće livade i oranice jer u kompoziciji sa šumama cine prepoznatljivu sliku krajolika.
- Neprekidno pratiti stanje šuma te ih kartirati. Šumama gospodariti na principu održavanja trajnos ti, prirodnosti i neprekidnoga povećanja vrijednosti šuma. Preradu drva razvijati kao cistu industriju.
- Prilikom prenamjene šume za potrebe neke druge namjene, narucitelj snosi podizanja nove šume koja se mora osnivati na zemljištu na kojem nije bilo šume.

² Izvor: Tomic, I. (1998.) *Šume - zelena pluca našega planeta, "Hrvatske šume" (Zagreb), god. II, br. 18, str. 5.*

- S osobitom skrbi i stručnom opravdanošću treba pristupiti možebitnoj promjeni svojta drveća, poglavito zamjeni listopadnih šuma s kulturama cetinjaca. Takva zamjena mora biti iznimna i opravdana.
- Poticati razvoj urbanoga šumarstva s ciljem uređenja gradskih gajeva i šuma u svrhu rekreacije, šetnje i odmora.
- Trebalo bi izraditi studiju o šumama na području Općine s ciljem da se ustanove i kartiraju stvarne šumske površine, da se napravi vrednovanje postojećih šuma, da se odrede smjernice za unapređenje šumskih površina u budućnosti, te da se odrede zemljišta povoljna i nužna za pošumljavanje.
- Izgradnja na šumskim zemljištima nije moguća, osim gradnje građevina tehničke infrastrukture i to u skladu s važećim zakonima i propisima, s ostalom važećom prostorno-planskom dokumentacijom i s odredbama ovoga Plana.
- Prilikom obilaska terena za potrebe izrade ovoga Plana primijeceno je nepodudaranje stvarnoga stanja i obilježenih šuma na kartama. Nerijetko se može zamijetiti povećanje šuma što je često posljedak zapuštenosti poljodjelskih površina (oranica i livada). Češće su to šikare i početni stupnjevi razvoja šume nego li stvarne šume.

3.4.1.2. Poljodjelsko zemljište

Poljodjelsko zemljište je dobro od općega (državnoga) značenja pa je stoga osobito zaštićeno. Poljodjelskim zemljištem smatra se: 1. obradivo zemljište (oranice, vrtovi, vocnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci); 2. neizgrađeno građevno zemljište; 3. ribnjaci, trstici i mocvare koji nisu posebno vrijedni biotopi i 4. drugo zemljište koje se koristi ili ne koristi, a može se privesti poljodjelskoj proizvodnji.

Prema *Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske* temeljni je cilj poticanje razvoja suvremenog, djelotvornog i konkurentnog poljodjelstva, te učinkovitije proizvodnje poljodjelskih proizvoda, na način koji štiti prirodne mogućnosti zemlje. Osobito valja koristiti prednosti nezagadenoga tla i mogućnosti proizvodnje ekološki čistih poljodjelskih proizvoda.

Poljodjelsko zemljište treba štiti od onečišćenja bilo koje vrste, poglavito radi proizvodnje zdrave hrane i mogućega turističkoga razvitka. Korištenje, zaštita i raspolaganje poljodjelskim zemljištem određeno je *Zakonom o poljoprivrednom zemljištu - pročišćeni tekst* (NN 54/1994.) i *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu* (NN 48/1995.).

Trebalo bi djelotvornim poticajima i promidžbom potaknuti veću skrb za poljodjelstvo, osobito u svrhu razvitka turizma i boljega gospodarskoga napretka kraja. Vrijedilo bi i dalje unapređivati vinogradarstvo s uzgojem vrsnih sorta grožđa (feran, malvazija i dr.), te poticati i razvijati proizvodnju tzv. zdrave hrane, za što postoje svi preduvjeti, uzgoj tradicionalnih sorti voca i sl.

Poželjno bi bilo što prije izraditi studiju o poljodjelskom zemljištu na prostoru Općine s namjerom da se stručno i znanstveno utemeljeno potanko utvrde vrijednosti, obilježja i mogućnosti pojedinih tala te da se ustanove pojedini predjeli koji omogućuju vrstan razvitak poljodjelstva. Vrijedno bi bilo utvrditi i zemljišta povoljna za određene tipove poljodjelskih djelatnosti i kultura (vinogradarstvo, vocarstvo, povrcarstvo i dr.). Tijekom izrade ovoga Plana korišteni su stari podatci o klimi. Potrebno je uvesti novi princip u utvrđivanju kakvoće (boniteta) tla uz uvažavanje svih cimbenika vezanih uz plodnost i zaštitu tla i pri tom postojećem pedološkom podlogu novelirati.

Zaštitu i ocuvanje poljodjelskoga zemljišta treba provoditi dosljedno u sklopu svih sustava, uvažavajući sljedeće naputke:

- Zbog rastuće potražnje za tlom moraju se pronaci učinkovitiji načini korištenja i zaštite tla;
- S gledišta zaštite tala cilj je omogućiti korištenje tala na "održiv" način;
- Poljodjelsko zemljište treba koristiti razborito smanjujući korištenje vrsnoga zemljišta za nepoljodjelske svrhe;
- Površinske kopove mineralnih sirovina nakon korištenja treba urediti, privesti ih novoj namjeni i krajobrazno ih oblikovati;
- Pojacati mjere u području šumarstva, vodnoga gospodarstva, energetike i dr., koje posredno utječu na oštećenje zemljišta;
- Usmjeravati i poticati proizvodnju "zdrave" hrane;
- Sprječavati povećanje izloženosti eroziji i sanirati (stvarna i moguća) klizišta na poljodjelskom zemljištu;
- Zaustaviti zapuštanje malih seoskih gospodarstava i poticati povećanje zemljišnoga posjeda;
- Bolje iskorištavati postojeće te privoditi svrsi do sada neobrađena i zapuštena poljodjelska zemljišta.

3.4.1.3. Mineralne sirovine

Na području Općine Motovun postoje samo potencijalna nalazišta kamena. U slučaju da se utvrdi isplativost korištenja kamena potrebno je izraditi studiju utjecaja na okoliš, a budući da se nalaze u osobito vrijednom predjelu - kultivirani krajobraz potrebno je uz projekt eksploatacije izraditi i projekt sanacije i to po fazama kako se koji dio kopa iskoristi.

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

KARTOGRAM 4-1 ZAŠTITA PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

Područje Općine zahvaćeno je snažnim procesom sekundarne urbanizacije, koja je ostavila vidni trag na transformaciji prirodnog prostora, poglavito duž važnijih prometnica, odnosno u blizini mjesta Motovun. Vrijedne površine prirodnoga naslijeđa nalaze se gotovo u potpunosti izvan neposrednoga domašaja primarne i sekundarne urbanizacije koja zruci iz općinskoga središta Motovuna.

Vrednovanje prirodnoga naslijeđa provodi se na temelju nekoliko zakona: *Zakon o zaštiti prirode*, *Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*, *Zakon o šumama*, *Zakon o zaštiti tla* i dr. Svi oni određuju i uvjetuju prostorne planske mjere namjene i korištenja prostora.

Na temelju *Zakona o zaštiti prirode* zaštićuju se pojedini dijelovi prirode koji su sacuvali izvorne osobitosti, ili su kao dio prirode rijetki, ili pridonose krajobraznoj i biološkoj raznolikosti kraja. Na temelju toga Zakona i prethodno provedenoga vrednovanja zaštićuju se dijelovi prirode u pojedine zakonske kategorije: 1) zaštićeno prirodno naslijeđe (naslijeđe koje je već ranije zaštićeno) i 2) zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa ovim Planom.

3.4.2.1. Zaštićeno prirodno naslijeđe (na temelju Zakona o zaštiti prirode)

Ovim Planom usvaja se na temelju Zakona o zaštiti prirode:

- postojeca zaštita MOTOVUNSKA ŠUME, kao posebnoga rezervata šumske vegetacije i
- predlaže se zaštita doline rijeke Mirne sa šumskim pojasom Motovunske šume (koja nije obuhvaćena dosadašnjom zaštitom) u kategoriji ZAŠTICENOGA KRAJOLIKA.

MOTOVUNSKA ŠUMA - POSEBAN REZERVAT ŠUMSKE VEGETACIJE

Motovunska šuma nalazi se u središnjem dijelu poluotoka Istre, na aluviju rijeke Mirne i njene pritoke Butonige, jugozapadno od Buzeta i sjeverne od grada Motovuna. U ekološkom i vegetacijskom značenju Motovunska šuma odudara od ostalih šumskih površina istarskoga poluotoka.

Motovunska šuma zaštićena je 1964. godine rješenjem tadašnjega *Republičkoga zavoda za zaštitu prirode* u kategoriji *specijalnoga rezervata šumske vegetacije*, a danas važećim Zakonom o zaštiti prirode (NN 30/1994.) preimenovana je u kategoriju *posebnoga rezervata šumske vegetacije* na površini od 274, 91 ha. Vrlo mali dio zaštićene Motovunske šume pripada Općini Motovun, i to na dijelu utoka Butonige u Mirnu.

Vrijednost Motovunske šume je u očuvanoj izvornoj zajednici hrasta lužnjaka i bijeloga jasena (*Querceto-Fraxinetum angustifoliae*). Osim ove šumske zajednice pridolazi i nizinska šuma crne johe (*Alnus glutinosa*), bijele i crne topole (*Populus alba* i *Populus nigra*), kao i unesene kulture taksodija (*Taxodium distichum*) i dr. Motovunska šuma je rijetko očuvana izvorna šuma Istre, koja se po svojim prirodnim vrijednostima i značajkama razlikuje od ostalih istarskih šuma. Zbog značaja cjelokupne površine Motovunske šume prof.dr.sc. Branimir Prpic (Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) izradio je 1979. godine elaborat o problematici Motovunske šume s prijedlogom namjene pojedinih njenih dijelova. Graficki prijedlog namjene motovunske šume prilog je u ovome Planu.

DOLINA RIJEKE MIRNE - ZAŠTICENI KRAJOLIK

Temeljem *Zakona o zaštiti prirode* (NN 30/1994.) predlaže se zaštita doline rijeke Mirne sa šumskim pojasom Motovunske šume, koja nije obuhvaćena ranijom zaštitom, i obradivim površinama u kategoriju *zaštićenoga krajolika*. Rijeka Mirna jedan je od bitnih vodotoka istarskoga poluotoka. Na sjevernom dijelu Općine Motovun prostire se široki pojas motovunske šume s prostranim obradivim površinama. Iz Motovuna se pružaju panoramski vidici na dolinu Mirne, Motovunsku šumu i oranice, te na tom prostoru ne bi valjalo predvidjeti izgradnju. Predloženu granicu zaštite doline Mirne, u kategoriji *zaštićenoga krajolika*, treba uskladiti sa županijskim prostornim planom.

3.4.2.2. Zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa Prostornim planom

Uvažavajući načela Akcijskoga plana biološke i krajobrazne raznolikosti treba mjerama i odredbama ovoga Plana štititi sljedeće predjele u Opcini Motovun:

- Krajolik doline vodotoka Butoniga s pojasom šume i livada, kao osobito vrijedan prirodni krajolik;
- Krajolik doline potoka Krvar;
- Kultivirani krajolik brežuljkastih predjela sa starim naseljima (Motovun, Kaldir i dr.).

Navedeni krajolici predstavljaju vrijedne i prepoznatljive krajobrazne prostorne cjeline u Opcini Motovun.

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNO-POVIJESNIH VRIJEDNOSTI

KARTOGRAM 4-2 ZAŠTITA KULTURNO-POVIJESNIH VRIJEDNOSTI

S obzirom na uvodno izložena načela i ciljeve zaštite kulturno-povijesne baštine na području Općine, te na temelju provedene evidencije i vrednovanja utvrđuju se obvezujuće smjernice korištenja, uređenja i ZAŠTITE PROSTORA. Iz uvida u stanja predocena u prethodnim poglavljima svrstana u Tablici 25 razabire se nužda strože zaštite pojedinih povijesnih građevina i građevnih sklopova, koji neprijeporno imaju viša ili niža spomenicka svojstva. To podrazumijeva bezuvjetno ocuvanje njihovih kulturno-sadržajnog identiteta kao i oblikovnog integriteta u zatečenim cjelinama. Osobita se pozornost pritom posvećuje njihovim prostornim okruženjima s naglaskom na ocuvanju prepoznatljivih obilježja. Pri odlučivanju o zaštitnim odredbama poglavito su se uzimale u obzir objektivne vrijednosti građevine ili sklopa, ali se također sagledavala njihova ocuvanost i mogućnosti revitalizacije (privodenja u suvremeni život).

Za potrebe izrade ovoga Plana izradena je *Konzervatorska podloga* kojom su popisana (obradena) i vrednovana nepokretna kulturna dobra Općine Motovun. Nepokretna kulturna dobra poredana su prema vrstama i podvrstama na sljedeći način:

- 1.0. Povijesna naselja i dijelovi naselja;
- 2.0. Povijesne građevine i sklopovi;
- 3.0. Elementi povijesne opreme prostora, tehnicke građevine niskogradnje s uređajima;
- 4.0. Područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe;
- 5.0. Arheološka nalazišta i lokaliteti;
- 6.0. Krajolik ili njegov dio, što svjedoci o covjekovoj prisutnosti u prostoru.

Nepokretna kulturna dobra, navedena u Popisu koji slijedi, imaju svojstva kulturnoga dobra i PODLJEŽU PRAVIMA I OBVEZAMA ZAKONA O ZAŠTITI KULTURNIH DOBARA, BEZ OBZIRA NA NJIHOVO TRENUTNO PRAVNO STANJE ZAŠTITE. Pravno stanje zaštite obuhvaćeno je sljedećim kategorijama:

- R** Kulturno dobro upisano u Registar (popisnik) nepokretnih kulturnih dobara,
- P** Kulturno dobro zaštićeno rješenjem o preventivnoj zaštiti,
- PR** Prijedlog za upis u Registar,
- ZPP** Zaštita prostornim planom.

3.4.3.1. Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara Općine

Na području Općine Motovun od povijesnih naselja dosad je bila zaštićena samo povijesna urbanistička cjelina Motovuna, a od povijesnih građevina samo crkva sv. Stjepana. Obilaskom terena ustanovljeno je da na području Općine osim Motovuna, kao gradskoga naselja, svojstva kulturnoga dobra ima i Kaldir, kao gradsko seosko naselje, te sva sela i zaselci koji u svojem graditeljskom tkivu sadrže povijesnu građevnu strukturu. U nekim je selima u potpunosti ocuvana tradicijska arhitektura, dok je u selima poput Brkaca, Kranceta, Brtošica i Štefanica započela izgradnja novih kuća, koje ne slijede obrasce tradicijskoga građenja. Unatoč tome sva sela na području Općine imaju status kulturnoga dobra i podliježu režimima zaštite. U ovisnosti od njihovih kulturno-povijesnih obilježja, stupnju ocuvanosti pripadajućih povijesnih graditeljskih i prostornih ustrojbi, ali i kakvoći neposrednoga pejzažnog okruženja, naselja su vrednovana prema sljedećim kategorijama: 1. (nacionalnog), 2 (regionalnog) i 3 (lokalnog) značenja. Prilikom izrade ove dokumentacije nije bilo predviđeno detaljnije istraživanje i obrada naselja, te su predložene kategorije samo uvjetne. Potankom obradom svakoga pojedinoga naselja, od strane interdisciplinarnе stručne grupe sastavljene od arhitekta, etnologa, arheologa, povjesnicara i povjesnicara umjetnosti, a prema usvojenoj konzervatorskoj metodologiji, bit će omogućeno cjelovito stručno vrednovanje. Na temelju tako provedene stručne valorizacije bit će moguće izdavanje smjernica i uvjeta za zahvate u prostoru naselja i na postojećim zgradama i građevinama.

Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranoga kulturnoga dobra pripadaju vrsti sakralnih građevina. Upisom u Registar zaštićena je samo crkva sv. Stjepana u Motovunu. Pregledom i vrednovanjem zatečenih kulturno-povijesnih vrijednosti u prostoru, u skladu sa suvremenim europskim nacelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i sljedeće vrste građevina: gospodarske i industrijske građevine, tehničke građevine s postrojenjima, te grobne (memorijalne) građevine i sklopovi. Pojedinačne građevine i sklopovi također su vrednovani kategorijama: 1 (nacionalnog), 2 (regionalnog) i 3 (lokalnog) značaja. Na području Općine nema kulturnih dobara vrednovanih kao 0 (nulta) kategorija (međunarodnog) značaja.

Kulturni krajolik podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj nazocnosti u prostoru. Razlikujemo sljedeće vrste: NAMJERNO UOBLIČEN KRAJOLIK, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove - stvorene iz estetskih razloga, vezani uz crkvene ili druge monumentalne građevine i KRAJOLIK NASTAO ORGANSKIM PUTEV, višestoljetnim djelovanjem društvenoga, gospodarskog, administrativnog ili religijskog poticaja na svoj prirodni okoliš.

Na području općine Motovun izdvajaju se veće prostorne cjeline zajedničkih svojstava u kojima je izražena koncentracija i veliki stupanj očuvanosti pojedinačnih kulturno-povijesnih vrijednosti, a koje imaju vrsna estetska, morfološka i prirodno-pejzažna svojstva, a s kojih se pružaju prepoznatljive panoramske slike. Ta područja imaju obilježja kulturnoga dobra, kao dio karakterističnoga krajolika središnje Istre.

3.4.3.2. Pregled kulturnih dobara Općine Motovun

1.0. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA

1.1.	NASELJA GRADSKIH OBILJEŽJA	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.1.1.	Povijesna urbanistička cjelina Motovuna	R 12	1

1.2.	NASELJA GRADSKO-SEOSKIH OBILJEŽJA	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.2.1.	Povijesna jezgra naselja Kaldir	PR	2

1.3.	NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.3.1.	Zaselak Bataji	ZPP	3
1.3.2.	Zaselak Beletici	ZPP	3
1.3.3.	Naselje Brkac	ZPP	3
1.3.4.	Zaselak Bencici	ZPP	3
1.3.5.	Zaselak Brtošići	ZPP	3
1.3.6.	Zaselak Divjaki	ZPP	3
1.3.7.	Zaselak Flegi	ZPP	3
1.3.8.	Zaselak Kaligari	ZPP	3
1.3.9.	Zaselak Klarici	PR	2
1.3.10.	Zaselak Kranceti	ZPP	3
1.3.11.	Zaselak Laze	ZPP	3
1.3.12.	Zaselak Meluni	ZPP	3
1.3.13.	Zaselak Nadalini	ZPP	3
1.3.14.	Zaselak Pavati	ZPP	3
1.3.15.	Zaselak Percici	ZPP	3
1.3.16.	Zaselak Prodani	ZPP	3
1.3.17.	Zaselak Ravan	ZPP	3
1.3.18.	Zaselak Režari	ZPP	3
1.3.19.	Zaselak Rodela	ZPP	3
1.3.20.	Zaselak Romani	ZPP	3
1.3.21.	Zaselak Rušnjak	ZPP	3
1.3.22.	Zaselci Sveti Bartol	PR	2
1.3.23.	Zaselak Štefanci	ZPP	3
1.3.24.	Zaselak Valenti	PR	2

1.3.25.	Zaselak Vežnaveri	ZPP	3
---------	-------------------	-----	---

2.0. POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI

2.1.	SAKRALNE GRAĐEVINE CRKVE	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.1.1.	Župna crkva sv. Stjepana, Motovun	R16	1
2.1.2.	Crkva sv. Antuna Padovanskog, Motovun	PR	2
2.1.3.	Crkva Blažene Djevice Marije, Motovun	PR	3
2.1.4.	Crkva sv. Ivana i BDM od vratiju, Motovun	PR	2
2.1.5.	Crkva sv. Margarite, gornje groblje, Motovun	ZPP	3
2.1.6.	Crkva sv. Bartola, Sveti Bartol, Motovun	PR	2
2.1.7.	Župna crkva sv. Ivana Krstitelja, Kaldir	PR	2
2.1.8.	crkva Presvetog Trojstva, Kaldir	PR	2
2.1.9.	Kapelanijska crkva sv. Pankracija, Brkac	ŽPP	3
2.1.10.	Crkva Blažene Djevice Marije, Šublenta	PR	1/2

2.2.	KAPELE POKLONCI	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.2.1.	Kapelica poklonac, Motovun	ZPP	3
2.2.2.	Kapelica Blažene Djevice Marije, Motovun	ZPP	3
2.2.3.	Kapelica, Brtošići	ZPP	3
2.2.4.	Kapelica Srca Isusovog, Kaldir	ZPP	3
2.2.5.	Kapela poklonac, Laze	ZPP	3
2.2.6.	Kapela poklonac, Nadalini	ZPP	3
2.2.7.	Kapelica poklonac, Prodani	ZPP	3

2.5.	GRAĐEVINE JAVNE NAMJENE	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.5.1.	Stara škola, Brkac	ZPP	3
2.5.2.	Stara škola, Kaldir	ZPP	3

2.6.	GOSPODARSKE I INDUSTRIJSKE GRAĐEVINE	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.6.1.	Stara vodosprema Šublenta	ZPP	3
2.6.2.	Zgrada željezničke postaje	ZPP	3

3.0. ELEMENTI POVIJESNE OPREME PROSTORA, GRAĐEVINE NISKOGRADNJE S UREĐAJIMA

3.1.	GRAĐEVINE NISKOGRADNJE S UREĐAJIMA	Status zaštite	Prijedlog kategorije
3.1.1.	Ostaci trase i opreme željezničke pruge "Parezane"	ZPP	2
3.1.2.	Suhozidi uz cestu Zamask-Beletici	ZPP	2

4.0. MEMORIJALNO PODRUČJE I SPOMENIK ILI OBILJEŽJE VEZANO UZ POVIJESNE DOGAĐAJE I OSOBE

4.1.	GROBLJA I GROBNE GRAĐEVINE	Status zaštite	Prijedlog kategorije
4.1.1.	Groblje, Sv. Bartol	PR	2
4.1.2.	Groblje, Motovun	PR	2
4.1.3.	Groblje, Kaldir	PR	2

5.0. ARHEOLOŠKI LOKALITETI I NALAZIŠTA

5.1.	ARHEOLOŠKI LOKALITETI	Status zaštite	Prijedlog kategorije
5.1.1.	Podšublenta, antika	PR	2
5.1.2.	Groblje i okoliš crkve sv. Bartola	ZPP	2
5.1.3.	Brkac, antika	ZPP	2
5.1.4.	Vrh, iznad Brkaca	ZPP	2
5.1.5.	Šublenta, prapovijest	PR	2
5.1.6.	Šublenta, sv. Martin, srednji vijek	PR	2

5.1.7.	Brežuljak sv. Spasa, Kaldir	ZPP	3
5.1.8.	Crkvice sv. Elizabete	ZPP	3
5.1.9.	Kapela sv. Martina, Percici	ZPP	3
5.1.10.	Motovun, urbana arheologija	ZPP	3

6.0. KRAJOLIK

6.1.	PODRUCJA KULTURNOGA KRAJOLIKA	Status zaštite	Prijedlog kategorije
6.1.1.	Citavo područje Općine Motovun	ZPP	2

3.4.3.3. Opis nepokretnih kulturnih dobara općine

POVIJESNA URBANISTIČKA CJELINA MOTOVUNA

Povijesna urbanistička cjelina Motovuna pripada tipu gradinskih akropolskih naselja središnje Istre. Grad je smješten na brežuljku koji se izdiže nad dolinom Mirne, prekrivene gustom šumom. Svojom položajem dominira nad velikim okolnim prostorom. Naselje Motovun (Montona) se razvilo na mjestu prapovijesne gradine i očuvalo je svoj naseobinski kontinuitet do danas. S kulom i naseljem, utvrđenim zidinama, još za rimskoga razdoblja Motovun je bio važna točka u životu ovoga dijela Istre. U 10. i 11. stoljeću bio je u vlasti poreckoga biskupa, a 1278. godine zauzima ga Venecija i opasuje cvrstim zidinama. Najveće značenje, poglavito u pogledu obrane, dobiva Motovun sredinom i potkraj srednjega vijeka, kada se podiže i uređuje najveći dio njegovih snažnih obrambenih gradskih bedema i vrata, što uobličuje cjelovito utvrđen grad. U slici grada dominira prostorni akcent - kula-zvonik iz 13. stoljeća.

U prostornoj organizaciji Motovuna izdvajaju se tri međusobno povezana dijela, koja cine jedinstvenu sliku naselja. Na vrhu brijega je jezgra grada opasana masivnim, do danas očuvanim obrambenim zidinama. Jugozapadno od jezgre na strmim padinama smjestilo se podgrade, također opasano bedemom, a istočno od jezgre na nešto blažoj nizbrdici smješteno je drugo podgrade oko glavne prilazne ceste sve do istocnoga strmijega završetka same uzvisine, na kojoj se nalazi groblje. Najzanimljiviji je središnji utvrđeni dio grada, koji svojim dominantnim položajem u široj okolici, obrambenim zidinama i kulama, organskom prostornom ustroju, matrici naselja koju cine trgovi i mreže ulica, proporcijom masa s mnogo umjetničkih pojedinosti - ulazi u grupu najvrednijih urbanističkih cjelina na području istočne obale Jadrana. Od svih naselja u unutrašnjosti Istre, Motovun ima najbolje očuvan obrambeni sustav, u cijem se sklopu nalazi gradska palaca i unutarnja gradska vrata s ranoromanickim i gotickim obilježjima, te renesansna gradska vrata iz 16. stoljeća. Na sjevernoj strani jezgre, na vrhu brijega, smješten je predprostor - vanjski trg, otvoren pogledu na dolinu Mirne, kojega zatvaraju gradska loda i prolazna obrambena kula, koja vodi do unutrašnjega trga. Na tom trgu dominira masivna kula s nazupcanim prsobranom na vrhu i crkva sv. Stjepana. U podgradu, ispod jezgre staroga grada, osim gotickih vrata nalazi se još niz romanickih i gotickih arhitektonskih elemenata. U istocnom podgradu nalazi se više gradevina baroknog i kasnijih razdoblja, visoke arhitektonske vrijednosti. Predio (zonu) zaštite povijesne urbanisticke cjeline Motovuna cini i prostor padina brijega na kojemu je grad smješten.

U Motovunu je oko 1480. godine rođen Andrija Motovunjanin (Andrea Antico), poznat u svijetu kao pronalazac prvih drvenih pomicnih znakova za tiskanje nota i prvi nakladnik nota. Motovun je poznat i kao grad Velog Jože, dobrog i naivnog diva koji predstavlja hrvatski narod Istre, koji je bio poprište borbe bogatih i siromašnih. Motovunska šuma koja se prostire podno grada, osim povijesno-simbolickog, također je prirodnog i biološkoga značenja, poznata i po rijetkim gljivama tartufima.

Vrednovanje: zbog svojih urbanističko-arhitektonskih i kulturno-povijesnih obilježja te smještaja u širem prostoru, Motovun kao povijesno gradsko naselje zajedno sa širim prostorom, ima nacionalni značaj.

POVIJESNA NASELJA GRA DSKO-SEOSKIH I SEOSKIH OBILJEŽJA

Vecina naselja na području Općine Motovun su zbog svoje lokacije i dinamicnosti oblika terena "naselja na vidiku", dakle, saglediva iz niza položaja, prilaznih cesta, s pojedinih okolnih vrhova ili pak iz Motovuna. Zbog sagledivosti naselja i očuvanja njihovih volumena i oblikovnih obilježja, značenje dodirnih predjela je utoliko veće što predstavljaju prostore mogućega širenja svakog pojedinog naselja. Osnovno morfološko obilježje vecine sela je graditeljska cjelovitost (volumenska kompaktnost), koja proizlazi iz grupiranja izgradnje. Odlikuju se ujednačenim mjerilom kuća i gospodarskih zgrada, primjenom tradicijskih

materijala završne obrade: vidljivim kamenom u obradi procelja i kupama kao pokrovom, cime oblikuju prostorne cjeline visoke estetske vrijednosti i prepoznatljivosti. U slučaju povijesnih naselja Kaldir i Brkac, morfološka kvaliteta je još naglašenija - iz vodoravnoga plana naselja izdvajaju se vertikale zvonika crkvi, kao prostornih orijentira sagledivih iz veće udaljenosti.

Svaka nova gradnja u granicama dodirnoga predjela (kontaktne zone) povijesnoga graditeljskoga tkiva trebala bi polaziti od pretpostavke stvaranja harmonične slike s postojećim arhitektonsko-ambijentalnim obilježjima. To znači da se pri dimenzioniranju volumena i korištenju materijala završne obrade mora voditi briga o kontekstu. Neprihvatljivi su volumeni nove gradnje, koji bi onemogućili vidike na vrijedne građevine, osobito crkve i kapele, a svojim položajem, funkcijom, materijalom završne obrade i koloritom unijeli bi nesklad te stvorili prostorni i oblikovni konflikt.

Proširenje građevnih područja postojećih naselja treba planirati na način kojim bi se zadržala cjelovitost slike povijesnoga naselja, kvalitetna ekspozicija, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevnih područja u smjeru prilaznih cesta s kojih se doživljavaju lijepi vidici na povijesnu jezgru naselja. U planiranju širenja građevnih područja naselja, kao njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju, treba nastojati očuvati njegova obilježja, s obzirom na tip i karakter naselja. Jednako je važno čuvanje estetski skladnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina i šuma jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne ustrojbe, čini i pripadajuće krajobrazno okruženje.

Za citavo područje Općine, važno je očuvati postojeći prepoznatljivi ustroj prostora, temeljen na mreži naselja povezanih sustavom cesta i putova. Osobito se to odnosi na napuštene naseobinske oblike, zaselke i nekadašnja samotna gospodarstva - stancije, koje su ostale prisutne samo u ruševnim tragovima i toponimima, a nositelji su identiteta ovoga područja, pa i Istre u cjelini.

Naselja i njihove dijelove (Brkac, Kaldir), koji danas pokazuju veće namjere rasta i širenja, treba urbanistički planirati na način da se očuvaju obilježja tipa naselja. U tako planiranim predjelima građevnoga područja treba uobličiti mrežu ulica i način izgradnje (položaj kuće u odnosu na prometnicu, visinu - najviše prizemlje + kat izduženi tlocrtni oblici, dvostrešna krovništa s kupom kao pokrovom, boju žbuke itd.). Povijesna naselja (sela, zaselci i samotna gospodarstva) u kojima su određeni predjeli (zone) zaštite jesu Bataji, Beletici, Bencici, Brkac, Brtošići, Divjaki, Flegi, Kaligari, Kaldir, Klarici, Kranceti, Laze, Meluni, Nadalini, Pavati, Percici, Prodani, Ravan Režari, Rodela, Rušnjak, Siroćici, Sveti Bartol, Valenti i Vežnaveri.

OBILJEŽJA TRADICIJSKE ARHITEKTURE

Siromašnije seoske kuće bile su zidane kamenom, kao prizemnice pokrivene su bile slamom ili kamenim pločama. Kuće bogatijih seljaka bile su veće, zidane na kat, pokrivene kanalicama. Najviše kuća građeno je na kat, tako da su u prizemlju konoba i drugi gospodarski prostori, a na katu kuhinja i sobe. U kuhinju se dolazi vanjskim stubištem, preko baladura. Od prošloga stoljeća, a osobito nakon uvođenja betona, počele su se u većem broju graditi cisterne za prikupljanje kišnice, pa je često cisterna postavljena pred ulaz u kuhinju, a njezina gornja ploča ima ulogu terase pred ulazom u kucu (*baladur*). Za gradnju tradicijskih kuća uglavnom se koristio prirodni materijal. Kuća se ukrašavala ručnom obradom, korišteni su motivi *erte* oko prozora, a naglašeni su uglovni kamenovi. Birala se najpovoljniji položaj glede insolacije i vjetrova, pa se kuća dobro vizualno uklapala u okolni krajolik.

POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI

Očuvane povijesne građevine na području Općine Motovun su brojne, a po kulturno-povijesnoj vrijednosti svrstavamo ih u grupu nacionalnog, regionalnog, odnosno lokalnoga značenja. Nositelji su kulturno-povijesnog identiteta ne samo Općine, već i šire, pa ih treba održavati i čuvati s njihovim izvornim obilježjima. Ovo se osobito odnosi na srednjovjekovne crkve s glagoljskim grafitima i slikama, jedinstvenim u širim regionalnim okvirima.

SAKRALNE GRAĐEVINE (CRKVE)

1. ŽUPNA CRKVA SV. STJEPANA, Motovun,

Smještena je na glavnom gradskom trgu. Velika jednobrodna građevina podignuta je početkom 17. st. u oblicima kasnorenesansne paladijanske arhitekture. Sagrađena je na mjestu ranije crkve. Sadrži kvalitetan inventar. Romanicko-goticki zvonik-kula s nazubljenim prsobranom odvojen od crkve, sagrađen je u 13./14. st. Sacuvan je bogat arhiv sa zbirkom pergamena od 9. st. na dalje.

Vrednovanje: velika kulturno-povijesna i ambijentalna vrijednost, nacionalni znacaj.

2. CRKVA SV. ANTUNA PADOVANSKOG, Motovun

Crkva se nalazi unutar naselja. Ranije je na istom mjestu stajala crkva sv. Ciprijana, a današnja jednobrodna građevina s preslicom je iznova sagrađena u 16. st.

Vrednovanje: arhitektonska i ambijentalna vrijednost, regionalni značaj.

3. CRKVA BD MARIJE, Motovun

Smještena je unutar naselja kao veća jednobrodna građevina sagrađena 1584., dok je zvonik podignut u 17. st. Crkvu su poceli graditi franjevci, a dovršili su je serviti, koji su ondje djelovali do 1790. godine. U crkvi se nalazi glavni oltar s kipom Gospe Lurdske i dva oltara sa slikama Cornera.

Vrednovanje: regionalni značaj.

4. CRKVA SV. IVANA I BD MARIJE "OD VRATIJU", Motovun

Sagrađena je 1521. godine vjerojatno na mjestu starije crkve. Zvonik je sagrađen 1898. godine.

Vrednovanje: regionalni značaj.

5. CRKVA SV. MARGARITE, Motovun

Smještena je na groblju. Jednobrodna je građevina s preslicom.

Vrednovanje: lokalni značaj.

6. CRKVA ROĐENJA BD MARIJE, Šublenta

Nalazi se na vrhu brijega, na mjestu benediktinske crkve i samostana. Jednobrodna je to građevina s kraja 17. st., s lopicom i preslicom.

Vrednovanje: velika ambijentalna, arhitektonska i povijesna vrijednost lokacije, nacionalni značaj.

7. ŽUPNA CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA, Kaldir

Spominje se 1258. godine. Župa je utemeljena 1550. godine, ukinuta je 1840. i proglašena motovunskom kapelanijom. Ponovno je uspostavljena župom 1946. godine. Crkva je sagrađena 1875. na mjestu starije crkve. Obnovljena je 1923. i 1985. Zvonik je sagrađen 1916. godine.

8. CRKVA PRESVETOG TROJSTVA, Kaldir

Crkva s preslicom sagrađena je 1909. godine na mjestu ranije crkve, od koje potjece glagoljski natpis iz 1594.

9. KAPELANIJSKA CRKVA SV. PANKRACIJA, Brkac

Smještena je u naselju, izgrađena je 1942. godine na mjestu starije crkve, koja je imala ugrađen glagoljski natpis iz 1602. godine. Brkac i sv. Pankracije spominju se već u 12. stoljeću.

Vrednovanje: lokalna vrijednost.

10. CRKVA SV. BARTOLA, Sveti Bartol

Smještena je na groblju. Jednobrodna je to građevina s lopicom i preslicom. Sagrađena je 1561. godine. U unutrašnjosti je drveni kip sv. Bartola i pala (Corner) s likovima Blažene Djevice Marije, sv. Ivana i sv. Petra. U lošem je građevnom stanju, pa je nužan žuran popravak.

Vrednovanje: kulturno-povijesna i ambijentalna vrijednost, regionalni značaj.

KAPELE POKLONCI

Ovim nazivom imenuju se sva zdanja i sve tipološke skupine ove vrste kulturnih dobara, neovisno o načinu izvedbe, veličini i njihovom smještaju u prostoru. Izuzetno brojno zastupljene su u ambijentu te su dio kulturnoga identiteta prostora. Nalazimo ih na raskrižjima (u krajoliku, ruralnim i poluurbanim sredinama), uz ceste, putove i staze, u ogradnim dvorišnim i poljskim suhozidima, na proceljima stambenih i gospodarskih zgrada. Po svojim često rustičnim oblicima te jednostavnim i ujednačenim oblikovanjem imaju veće kulturno-povijesno nego likovno značenje. Kapelice su djela domaćih priučenih majstora, koji su upravo ovim zdanjima ostvarili autohtone umjetničko-obrtničke tvorbe, najtešnje povezane s težackim sredinama. U širem značenju riječi, premda nisu vezane za obavljanje dnevnih liturgijskih obreda, kapelice pripadaju grupi sakralnih građevina. U nekim kapelicama jednom godišnje obavljaju se liturgijski obredi. Uobicajeno je bilo da su se blagoslovi kapelica i mise održavali prigodom dovršetka njihove gradnje ili obnove, te prigodom svečanog inauguriranja kipova svetaca iz obližnjih crkvi u kapelice. Osnovnom arhitektonskom koncepcijom, komunikacijom simbolima, psihološkim i prostornim djelovanjem, kapelice ponavljaju cjelokupnost žrtvenika i crkve, a njihova posveta prepoznatljiva je po kipovima pohranjenim u njima. Kapelice su klesali ili zidali pojedinci, obitelji, te manje seoske zajednice koje su sudjelovale i u radovima i troškovima njihova izvođenja. Duboku i istinsku pobožnost,

kao jedini motiv podizanja kapelica, ilustriraju mnogobrojni natpisi nad lucnim otvorima niša, na nadvratnicima i natpisnim pločama *procelja te na postamentima kipova*.

Vrednovanje: kapelice-poklonci imaju značajnu ambijentalnu vrijednost, uglavnom lokalnoga značaja.

PODRUCJE KULTURNOGA KRAJOLIKA

Citav prostor općine Motovun (izuzev novoizgrađenih predjela) ima svojstvo kulturnoga dobra, kao područje kulturnoga krajolika. Takvo značenje ima prije svega zbog očuvanih prostornih odnosa između naseobinskih oblika i prirodnih obilježja prostora, zbog gustoće i vrijednosti pojedinačnih kulturnih dobara, stupnja očuvanosti, te malih prostorno-konfliktnih situacija.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

U ovaj Plan ugrađen je predviđeni razvoj infrastrukturnih sustava, o kojima brinu nadležne državne/županijske institucije. Dobiveni podatci su urisani na kartografske priloge ovoga Plana, koji nose oznaku 2. *Infrastrukturni sustavi i mreže*. Od svih infrastrukturnih sustava, prometni i elektroenergetski sustav su fizički značajni i vizualno su jako primjetna u prostoru. Zato su, s prostorno-planerskoga gledišta, osobito važni. Ostale sustave, u smislu prostornih posljedica, možemo smatrati manje važnim.

3.5.1. PROMETNI SUSTAV

KARTOGRAM 3-1 PROMET

3.5.1.1. Cestovni promet

Cestovni promet u Općini planiran je na tri razine: državnoj, županijskoj i lokalnoj (općinskoj) razini. Područjem općine danas prolaze: državna cesta D-44 (Ponte Portone - Buzet - Lupoglav), županijska cesta Ž-5007 (Buje/D21/ - Šterna - Oprtalj - Karojba - Škropeti - D48), lokalne ceste: L-50056 (Ž-5007 - Murari - Sv. Bartol - Zamask - Kašćerga /Ž-5044/), L-50057 (Ž-5007 - Motovun), L-50058 (Brkac - Ž-5007) i L-50059 (Ž-5007 - Kaldir - Lazi) te više nerazvrstanih prometnica. Ovim Planom ne predviđa se izgradnja važnije prometnice na državnoj ili županijskoj razini. Planira se jedino povezivanje područja sporta i rekreacije sa državnom cestom D-44 koje će se riješiti planiranim UPU-om i DPU-om navedenog područja.

Radi poboljšanja prometnog pristupa Motovunu, kao trajnoj i cjelogodišnjoj destinaciji turista, planirano je uređenje parkirališta u "donjem Motovunu" i to unutar mješovite i ugostiteljsko-turističke namjene. Detaljnije rješenje će se predložiti planiranim detaljnijim prostornim planovima. U sklopu tih planova treba predvidjeti da se autobuse sa turistima više ne pušta do gornjeg Motovunskog groblja već da se za njih osigura parkirališta kod križanja lokalne ceste L50057 sa županijskom cestom Ž5007. Prijevoz turista do samog Motovuna trebalo bi tada organizirati manjim autobusom ili uređenjem postojećih pješackih prikrata. U svakom slučaju, pristup do parkirališta ispod gradskih zidina treba dozvoliti isključivo stanarima i gostima hotela. Međutim trebalo bi zabraniti u potpunosti pristup osobnim i dostavnim vozilima bilo koje kategorije na donji i gornji motovunski trg. Opskrbu hotela trebalo bi tada riješiti uz pomoć manjeg dizala sa gornjeg parkirališta, uz gradske zidine. Parkiranje osobnih vozila turista i gostiju na području planiranih ugostiteljsko-turističkih namjena treba rješavati isključivo na samim građevinskim parcelama, ili na skupnim parkiralištima (ne više od 10 u grupi). Pri tome treba voditi računa da ista ne budu vidljiva iz Motovuna.

Dugotrajnije parkiranje manjih teretnih i dostavnih vozila može se riješiti isključivo unutar planiranih gospodarskih i uslužnih područja.

3.5.1.2. Željeznički promet

Na području Općine nema razvijenog željeznickog prometa niti mogućnosti za uspostavu nove željeznice trase. Područjem Općine prolazi dio trase *Parenzane*, koja se ovim Planom kao i Planom susjednih Općina kojima prolazi preostali dio trase, predviđa za uređenje kao biciklistička staza koja bi tako postala još jedna od turističkih ponuda ovog prostora. Prikaz cestovnog sustava i trase *Parenzane* dan je na grafičkom listu br. 2a: "Promet".

3.5.1.3. Poštanski i telekomunikacijski promet

KARTOGRAM 3-2 POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE

Na području Općine Motovun poštanski i telekomunikacijski promet je dobro izgrađen i u većoj mjeri zadovoljava današnje i sagledive buduće potrebe. Jedinica poštanske mreže nalazi se u Motovunu. Mjesne telefonske centrale nalaze se u Motovunu (dvije centrale, od kojih se jedna ukida) i u Kaldiru (jedna centrala). Jedna podružna centrala nalazi se u Kaldiru, zaselak Prodani. Potrebno proširenje postojećih kapaciteta, koje

ce zahtijevati funkcije u planiranim građevnim područjima kako naselja, tako gospodarstva i turizma, u svom kvantitativnom izrazu kroz kapacitete i trase odredit će se kad se budu odredili i stvarni planirani kapaciteti sukladno planovima investitora. Prikaz razvoja telekomunikacijske mreže dan je na grafičkom listu br. 2b: "Pošta i telekomunikacije"

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

3.5.2.1. Plinoopskrba

KARTOGRAM 3-3 ELEKTROOPSKRBA I PLINOOPSKRBA

U Opcini danas ne postoji sustav distribucije plina. Međutim PPU Istarske županije predviđa plinifikaciju Županije, pa se tako može očekivati da će i Opcina Motovun prici plinifikaciji, odnosno dostavi plina do svih krajnjih korisnika. Međutim smjer i količina dopremljenog plina do Opcine još nisu poznati, tako da će se potrebni (mogući) kapaciteti za područje Opcine utvrditi prilikom izrade idejne projektne dokumentacije, kako za magistralni (županijski) razvod tako i za lokalni razvod.

Ovim prostornim planom planiran je samo magistralni plinovod. Daljnje grananje i položaj i kapaciteti dodatnih uređaja po potrebi će se unijeti u naredne *Izmjene i dopune PPUO*.

3.5.2.2. Elektroopskrba

KARTOGRAM 3-3 ELEKTROOPSKRBA I PLINOOPSKRBA

Kapacitete postojećih trafostanica (10(20)/0,4 i 10/0,4) u okviru prostora Opcine, temeljem planiranih građevnih područja za novu stambenu, gospodarsku i turističku izgradnju bit će potrebno dodatno proširiti bilo pojačanjem postojećih, bilo izgradnjom novih. Samim rubom Opcine prolazi trasa 400 kV dalekovoda planirana PPŽI – trasa u istraživanju. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora.

Na rijeci Mirni planirane su i dvije manje hidrocentrale koje je ce se priključiti na elektroopskrbni sustav nakon izradenog projekta i izgradnje.

3.5.3. VODNOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. Vodoopskrba

KARTOGRAM 3-4 VODOOPSKRBA

Vodovod skoro u cijelosti pokriva područje Opcine. Obzirom na dotrajalost nekih poteza planirana je rekonstrukcija pojedinih ogranaka. Temeljom planiranih građevnih područja za novu stambenu, gospodarsku i turističku izgradnju bit će potrebno dodatno proširiti kapacitete bilo pojačanjem postojećih, bilo izgradnjom novih. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz izgradnju nove ili proširenje postojećih trasa vodova i njihove propusnosti) odredit će se kad se budu odredile i stvarne potrebe sukladno planovima za izgradnju i uređenje investitora.

Sustav vodoopskrbe prikazan je na grafičkom listu 2. Infrastrukturni sustavi i mreže - 2.D.1. Korištenje voda.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

KARTOGRAM 3-5 ODVODNJA OTPADNIH VODA

Nužno je pristupiti izradi projekata za izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda sa BIO pročišćavanjem i ispuštanjem pročišćenih voda u podzemlje ili čak njihovo korištenje u poljodjelstvu (sukladno PPUŽ). Tom će prilikom bit određena i pozicija stanice za BIO pročišćavanje otpadnih voda. Zapoceti su određeni radovi na izgradnji sustava odvodnje općine Motovun. Izradeno je rješenje kojim je planirana izgradnja BIO uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u naseljima Motovun, Brkac, Kaldir i Beleticev brijeg. Treći stupanj pročišćavanja bit će potrebno uspostaviti ako se pokvari kakvoća vode na izvorištima. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu izgradnja kapaciteta odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Obavezno je da turističke zone i gospodarske zone imaju svoje sustave otpadnih voda s BIO pročišćavanjem.

Sustav odvodnje otpadnih voda prikazan je na grafickom listu 2. Infrastrukturni sustavi i mreže - 2.D.2. Odvodnja otpadnih voda.

3.5.3.3. Korištenje voda

Zaštita voda, odnosno uređenje vodotoka i voda, provodi se na temelju *Zakona o vodama* (NN 107/1995.) i *Državnoga plana za zaštitu voda* (NN 8/1999.). Glavni je cilj zaštite voda ocuvanje vrsnoce voda i zdravlja ljudi. Vodama se upravlja prema sljedećim nacelima:

- * Nacelo jedinstvenog vodnog sustava;
- * Nacelo održivoga razvitka;
- * Nacelo sveobuhvatnoga planiranja i sveobuhvatnoga razvoja i upravljanja okolišem i prostorom;
- * Nacelo prevencije koje podrazumijeva planiranje i poduzimanje potrebnih mjera u zaštiti voda (preventivne mjere su mjere sprječavanja i ograničavanja u ispuštanju opasnih i drugih tvari, koje bi mogle uzrokovati onečišćenje ili zagađenje voda);
- * Nacelo "uporabe najbolje raspoložive tehnologije", koje podrazumijeva: štednju sirovina i energije, isključivanje opasnih tvari iz tehnološkog procesa te smanjenje količina i štetnosti ispuštenih tvari;
- * Nacelo "onečišćivac placa", što znaci da svatko tko onečisti vodu ima obvezu platiti naknadu u skladu sa stupnjem izazvanoga onečišćenja;
- * Nacelo osiguranja stalnih informacija o stanju kakvoce voda, što je od osobite važnosti za upoznavanje javnosti i poduzimanje potrebnih mjera za zaštitu voda.

Zaštita voda se provodi iz sljedećih razloga: 1. da bi se sacuvale površinske i podzemne vode koje su još ciste, 2. da bi se zaustavilo pogoršanje kakvoce vode, 3. da bi se uklonili izvori onečišćenja i 4. da bi se provodio sustavni nadzor nad izvorima onečišćenja ili zagađenja voda.

Sustav javne odvodnje ne postoji u Opcini, što znaci da se otpadne vode i sanitarne otpadne vode ispuštaju u tlo te u bližnje vodotoke. U budućnosti se očekuje veće onečišćenje, osobito kada započne jaca izgradnja gospodarskih (turističkih) predjela. Svi možebitni onečišćivaci morat će poduzeti sve mjere da se iskljuci svaka mogućnost onečišćenja ili zagađenja voda. Da bi kakvoća voda bila zadovoljavajuća potrebno je poduzeti sljedeće mjere za ocuvanje kakvoce voda:

- * Zabraniti izgradnju na područjima izvorišta pitke vode (bilo da se koriste ili bi se mogli koristiti u budućnosti za javnu vodoopskrbu);
 - * Zabraniti ili ograničiti izgradnju na predjelima zaštite prirode i krajolika;
 - * Ograničiti izgradnju i obavljanje djelatnosti na malim vodotocima gdje ispuštanje otpadnih voda može imati utjecaj na kakvoću voda i pored primjene potrebnih mjera zaštite;
 - * Zabraniti ispuštanje opasnih tvari iz stavka 2. članka 3. *Uredbe o opasnim tvarima u vodama*;
 - * Ograničiti ispuštanje opasnih tvari iz stavka 3. članka 3. *Uredbe o opasnim tvarima u vodama*
- Da bi se spriječilo ili smanjilo onečišćenje voda potrebno je poduzeti sljedeće mjere:
- * Izgraditi sustav javne odvodnje;
 - * Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda iz sustava javne odvodnje;
 - * Spriječiti odlaganje krupnoga otpada, strвина, industrijskoga otpada i svih drugih vrsta otpada u vodotoke;
 - * Smanjiti opterećenje otpadnim vodama iz raznih tehnoloških procesa i prilagoditi sastav otpadnih voda dopuštenim vrijednostima opasnih i drugih tvari;
 - * Zamijeniti staru tehnologiju s boljim i čišćim tehnologijama u tehnološkim procesima kako opasne i druge tvari ne bi onečišćavale vode;
 - * Donijeti program mjera za smanjenje onečišćenja voda od agrotehničkih sredstava;
 - * Urediti erozijska područja i spriječiti ispiranja gradnjom regulacijskih vodnih građevina, pošumljavanjem, pravilnom obradom tla, i praviInom uporabom agrotehničkih sredstava u proizvodnji bilja;
 - * Izgraditi i opremiti odlagališta svih vrsta otpada na način da zadovoljavaju tehničko-tehnološke uvjete, osobito iz *Pravilnika o uvjetima za postupanje s otpadom* (NN 123/97.) i *Uredbe o uvjetima za postupanje s opasnim otpadom* (NN 32/98.);
 - * Spriječiti "divlja" odlagališta otpada, odnosno urediti postojeća neuredena odlagališta, prvenstveno na onim mjestima gdje postoji opasnost od onečišćenja podzemnih voda i površinskih voda koje se zahvacaju za pice.

U cilju ostvarenja mjera zaštite voda potrebno je izraditi *Plan provedbenih mjera*, koji treba sadržavati sljedeće:

1. Popis cimbenika onečišćenja voda, ocjenu stanja i određivanje prvovažnih postupaka;
2. Analiza mogućnosti uporabe boljih tehnologija u nekom tehnološkom procesu;
3. Utvrđivanje potrebnih mjera zaštite voda, kao i potrebnog novca za njihovo provođenje;
4. Vremensku razradu provedbe utvrđenih mjera i
5. Odgovorne osobe za oživotvorenje plana provedbenih mjera.

Rijeka Mirna, regulacija korita rijeke Mirne i melioracija površina duž njenog toka najvažniji su vodoprivredni radovi u Opcini. Nema planiranih akumulacija ili retencija za obranu od poplave. Na ovom mjestu važno je naglasiti da postoji opasnost vodne erozije ispiranjem melioriranih površina duž rijeke Mirne, o čemu od korištenja poljodjelskih površina zahvacenim ovim procesom treba voditi računa. Od važnosti za Opcinu je postojanje vodozaštitnog područja III razine zaštite izvorišta *Gradole*. Područje zahvaca cijeli prostor Opcine.

Sustav vodnoga gospodarstva prikazan je na grafickom listu 3. Uvjeti korištenja i zaštite prostora - 3.B Područja posebnih ograničenja u korištenju.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

KARTOGRAM 3-5 POSTUPANJE S OTPADOM

Odnos prema zbrinjavanju otpada jedno je od mjerila kojim se može prosuđivati o civilizacijskoj razini i o gospodarskoj razvijenosti nekoga društva. Zbrinjavanje komunalnog otpada postao je posljednjih godina jedan od prvovažnih zadataka u Hrvatskoj (godine 1995. u Hrvatskoj je zabilježeno 120 "službenih" odlagališta, a procjenjuje se da postoji još 800-1000 divljih odlagališta). Smanjenje količina i zbrinjavanje otpada treba postati jedna od neodgodivih zadataka u zaštiti i unapređenju stanja okoliša i zaštiti zdravlja ljudi. Zbrinjavanje otpada ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih izvora, a također i s nedovoljno sagledanoga gospodarsko-razvojnoga gledišta³.

Zbrinjavanje otpada podrazumijeva skrb o postupanju s komunalnim i posebnim otpadom. Posebnim otpadom smatra se opasan otpad i nisko i srednje radioaktivan otpad. Na području Opcine Motovun za sada nema opasnog otpada čije se zbrinjavanje ustrojava na razini Države. Budući da nema industrijskih pogona nema niti neopasnoga tehnološkog otpada, čije se zbrinjavanje treba rješavati na razini Županije. S gospodarskim razvojem u budućnosti moguće je očekivati i tehnološki otpad (kruti i tekuci). Komunalni otpad je otpad iz kucanstava, s javnih površina i iz ustanova uslužnih djelatnosti.

Mjere za organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom obuhvaćaju: 1) smanjenje nastanka otpada, 2) mjere korištenja otpada i 3) sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim mjerama i postupcima osiguranja od bilo koje vrste štetnoga djelovanja.

3.6.1. KRUTI OTPAD

Na području Opcine Motovun ne postoji odlagalište krutog otpada, već se on odvozi na odlagalište koje se nalazi na području Grada Pazina. Ovim Planom ne predviđa se općinsko odlagalište jer je cijela Opcina u vodozaštitnom području. U svrhu poboljšanja stanja s komunalnim i mogućim tehnološkim otpadom predlaže se sljedeće:

- Redovito utvrđivanje količina i vrste komunalnog i tehničkog otpada;
- Izrada liste najvećih proizvođača otpada;
- S osobitom pozornosti prici evidentiranju mogućeg opasnog otpada i njegovom zbrinjavanju (NN 32/1998.);
- Obraditi otpad prije njegova trajnog odlaganja;
- Poduzeti djelatovne mjere za smanjenje otpada, njegovo prikupljanje i odvoz;
- Odvojeno prikupljanje iskoristivog i neiskoristivog otpada, obrada i iskorištavanje otpada (postaviti kontejnere za sakupljanje iskoristivog otpada: staklo, papir, metal, plastika);

³ Fundurulja, D.; Mužinic, M.; Pletikapic, Z. Odlagališta komunalnog otpada na području Hrvatske, "Gradevinar" (Zagreb), vol. 52, 2000., br. 12, str. 727-734.; *Izješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj, NN 88/1998.*

- Prilikom izdavanja akta nadležnog tijela o uvjetima uređivanja prostora i građevnih dozvola za proizvodne građevine (zgrade u svrhu obrta, maloga poduzetništva i ciste preradivačke proizvodnje) potrebno je odrediti uvjete za postupanje s otpadom;
- Osiguravati i zatvarati divlja odlagališta otpada;
- U sklopu *Programa zaštite okoliša* potrebno je potanko odrediti mjere postupanja s otpadom (Zakon o otpadu, NN 34/1995.).

Valja osobito obraditi sljedeće:

1. Mjere izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada;
2. Mjere iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno program odvojenoga skupljanja;
3. Gradnja građevina namijenjenih skladištenju, obrađivanju ili odlaganju otpada;
4. Mjere poboljšanja odlagališta otpada i otpadom onecišćenoga tla;
5. Mjere nadzora i procjena postupanja s otpadom;
6. Izvori i visina potrebitoga novca za provođenje pojedinih mjera;
7. Rokovi za izvršenje utvrđenih mjera.

3.6.2. TEKUCI OTPAD

Za tekuci otpad predviđena je izgradnja sustava javne odvodnje (kanalizacije) koji za sada ne postoji cjelovito riješeno na području Općine. Tekućim otpadom smatraju se: 1) *sanitarne otpadne vode*, koje se ispuštaju nakon uporabe iz domaćinstava, ugostiteljstva, ustanova i drugih građevina neproizvodnih djelatnosti i 2) *tehnološke otpadne vode*, koje su korištene u proizvodnom procesu (od farmi, industrijskih pogona i druge proizvodnje). U cilju smanjenja, odnosno sprječavanja povećanja, onecišćenja od tekućeg otpada propisuje se sljedeće:

- Kada se u nekom građevnom području izvede odvodni kanal (javna kanalizacijska mreža), postojeće stambene i ostale zgrade i građevine moraju se priključiti na sustav javne kanalizacije;
- Ako u građevnom području postoji javni sustav odvodnje, stambena ili druga zgrada ili građevina koja se planira izgraditi mora se priključiti na javnu kanalizacijsku mrežu;
- Otpadne vode iz domaćinstava moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom samocišćenja u sabirnim jamama;
- Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvima s izvorom onecišćenja, kao i otpadne vode gospodarskih građevina (obrt, industrija i dr.) moraju se (i prije izgradnje kanalizacijskih sustava s bio pročišćavanjem) prije ispuštanja u recipijent (vodotok) procistiti tako da se ne poveća stupanj onecišćenja, odnosno do stupnja i na način predviđen odlukom Općinskoga vijeća.

3.6.3. ZBRINJAVANJE BIOLOŠKOG OTPADA

Potrebno je evidentirati količinu biološkog otpada na području Općine i utvrditi mogućnosti zbrinjavanja takvog otpada. U biološki otpad svrstavamo uginule životinje na domaćinstvima te na farmama (u Općini postoji zanimanje za izgradnju farmi). Prilikom ishodenja dozvola za izgradnju farmi potrebno je napraviti Studiju o biološkom otpadu kojom treba ustanoviti prosječnu godišnju količinu biološkoga otpada i predložiti način zbrinjavanja, u svakodnevnim prilikama kao i u izvanrednim slučajevima većega pomora životinja. Kao prvovažni zadatak nameće se potreba kompostiranja biljnih ostataka u domaćinstvima. Kompostiranje u vlastitom vrtu ili dvorištu smanjit će količinu krutoga otpada koji se odlaže u odlagalištima, smanjit će cijenu komunalnog otpada (zbog smanjene količine otpada), smanjit će osobne troškove za umjetna gnojiva, pridonijet će zdravijem i ekološki primjerenijem življenju.

3.7. SPRJECAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

U *Ustavu Republike Hrvatske* izricito se navodi da je zaštita okoliša "ustavna kategorija", a dijelovi ekosustava su proglašeni kao "dobra od državnog interesa i imaju osobitu zaštitu Države". *Izjavom o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj* iz 1992. godine prihvaćena je zamisao uravnoteženoga (održivoga) gospodarskoga razvitka uz štovanje vrijednosti okoliša. Potpisivanjem *Sporazuma o biološkoj i krajobraznoj raznolikosti* 1997. godine Hrvatska se pridružila većini zemalja u svijetu koje su to isto učinile. Zakonima - o zaštiti okoliša (NN 82/1994.), o otpadu (NN 34/1995.), o zaštiti zraka (NN 48/1995.), o vodama (NN 107/1995.), o

prostornom uređenju (NN 30/1994. i NN 68/1998.) i drugim zakonima, pravilnicima i uredbama stvorene su pravne pretpostavke za uspostavu cjelovitoga sustava upravljanja okolišem i prostorom.

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 82/1994.) okoliš je *prirodno okruženje (zrak, voda, tlo, biljni i životinjski svijet, itd.) kao i okruženje koje je stvorio covjek (gradovi, naselja, prometnice, kultura, itd.)*. Uređenje, korištenje i zaštitu okoliša ovaj zakon shvaca kao *skup isprepletenih mjera i akcija uključivo planiranje, valoriziranje i upotrebu svih resursa okoliša, određivanje stupnja njihovog opterećenja, bilanciranje, utvrđivanje učinkovitih mjera zaštite, itd.* Prema Zakonu o prostornom uređenju (NN 30/1994.) prostor je *cjelokupna fizicka, prirodna i po covjeku stvorena osnova koja se u skladu s gospodarskim i drugim potrebama obnavlja, razvija i zaštituje u trajnom procesu prostornog uređenja*. U Strategiji prostornoga uređenja Republike Hrvatske iz 1997. godine navedeno je da *prostor Republike Hrvatske treba razvijati uvažavanjem i svrhovitim korištenjem prirodnih izvora, prirode i kulturnih dobara u planiranju gospodarskoga razvitka i potreba stanovništva*.

Od iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku je učinkovito ustrojavanje sustava zaštite okoliša na razini državne uprave te lokalne samouprave i uprave. U *Deklaraciji o zaštiti okoliša u Hrvatskoj*, koju je Sabor donio 1992. godine, sadržano je cvrsto opredjeljenje za izgradnju pravnog sustava u skladu s međunarodnim ugovorima te europskim i svjetskim standardima kojima ce se u cijelosti osigurati trajna, sustavna i učinkovita zaštita okoliša. Nadležna državna institucija za poslove zaštite okoliša u vrijeme izrade ovoga Plana bilo je *Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja* (ranije je to bila *Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša*, ustrojena 1994. godine). U županijama su ustrojeni uredi za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša

Razvitak svijesti gradana o zaštiti okoliša vidljiv je u brojnim udruženjima gradana u kojima se njeguje skrb za okoliš na različitim razinama i s ciljem rješavanja opcih, ali i konkretnih problema. Procjenjuje se da u Hrvatskoj postoji od 120 do 200 nevladinih udruga koje se bave zaštitom okoliša. Najveci broj udruga djeluje na lokalnoj razini. Vrijedno je istaknuti projekt "Zdravi grad" kojega provodi veci broj gradova u Republici Hrvatskoj. Smisao projekta "Zdravi grad" je bolje i uspješnije povezivanje postojećih struktura koje se bave unapređenjem zdravlja pojedinca i zajednice. U projektu se pojavljuju gradske uprave, domovi zdravlja i zavodi za javno zdravstvo, lokalne udruge koje se bave zaštitom okoliša ili grupe gradana koji žele poljepšati svoj grad, dječji vrtici i domovi za starije gradane, pojedinci koji se žele djelatnije uključiti u sve one djelatnosti koje pospješuju zdravi život u zdravome gradu. Cilj "Zdravoga grada" nije stvaranje vlastite operative, administracije i drugih oblika aktivnosti nego povezivanje postojećih, nije izmišljanje novih oblika rada nego unapređenje suradnje radi postizanja boljih rezultata⁴.

Program prostornoga uređenja Republike Hrvatske poslužio je kao polazište za utvrđivanje ponašanja u zaštiti okoliša, kako je to izloženo u ovom Planu. Zaštitu okoliša valja shvatiti kao neprekidnu i u svim područjima djelovanja covjeka nazocan cilj koji se provodi kao opci svjetonazor. Hrvatska nema niti jedan od svjetski kapitalnih prirodnih izvora, ali neprocjenjivu vrijednost cini ukupan prostor sa cjelokupnim prirodnim i stvorenim prirodnim, krajobraznim i kulturnim naslijedom.

Osnovni kriterij prostornoga planiranja treba biti kakvoća okoliša. U svrhu učinkovitoga planiranja utvrđene su na pocetku izrade Plana polazne okolnosti, primjerice:

- Opterećenost i dosadašnja ugroženost prostora, odnosno stupanj ocuvane kakvoće te nosivi kapaciteti prostora;
- Stanje, nedostatci i potreba opremljenosti tehnickom infrastrukturom;
- Prirodne i stvorene vrijednosti koje treba zaštititi uvođenjem određene razine zaštite.

Ključna područja djelovanja u zaštiti okoliša su područja gospodarstva i korištenja prirodnih izvora. Prvovažni cilj u *industriji* treba biti modernizacija i uvođenje suvremenih tehnologija koje ce smanjiti i odstraniti štetne utjecaje, odnosno takva tehnologija koja ce osigurati gospodarske ucinke u granicama dopustivih opterećenja okoliša. U području *infrastrukture i komunalnim djelatnostima* potrebno je provesti modernizaciju, ponajprije pročišćavanje otpadnih voda, izvedbu sustava odvodnje koji osigurava nepropusnost, te sustavno zbrinjavanje otpada (odvajanje i prikupljanje korisnoga otpada, posebna skrb za opasni otpad, štednja vode i energije). *Krajobraz* treba cuvati provođenjem mjera zaštite prirodne i kulturne baštine te ocuvanjem kulturne i

⁴ Izvor: Popovic, Duško. Projekt "Zdravi grad" i lokalne zajednice, "The Bulletin" (Zagreb, glasilo Regionalnog centra zaštite okoliša za srednju i istocnu Europu), travanj/svibanj 1998., str. 6.

prirodne fizionomije krajolika u cjelini. U *poljodjelstvu* treba težiti smanjenju upotrebe štetnih kemijskih sredstava i ocuvanju kakvoce poljodjelskoga zemljišta. U *vodnom gospodarstvu* potrebno je provoditi mjere zaštite voda i suvremenih načela korištenja voda s namjerom ocuvanja prirodnoga ustroja. U *rudarstvu* treba provoditi sanaciju i rekultivaciju kopova nastalih uslijed korištenja mineralnih sirovina (primjerice boksitnih jama ili kamenoloma).

3.7.1. SUSTAV GOSPODARENJA OKOLIŠEM

Sustav gospodarenja okolišem uključuje sljedeće⁵:

- Društveni i gospodarski razvitak,
- Razborito korištenje prirodnih izvora i kulturnoga naslijeđa,
- Zaštitu okoliša,
- Provedbu i kontrolu sustava gospodarenja okolišem.

Osim tradicijskih znanstvenih grana i načina istraživanja u posljednje vrijeme osobito se istice važnost *ekonomike okoliša*. Ta nova znanstvena grana ekonomskih znanosti pokušava dati odgovore na pitanja: koji su razlozi doveli do oštećenja prostora i okoliša, kakva je isplativost korištenja prostora, koje postupke treba primijeniti za sprječavanje onecišćenja i uz koju cijenu, kako razborito i štedljivo koristiti prirodna bogatstva, kako gospodariti otpadom, itd. Republika Hrvatska je donesenim zakonima, pravilnicima i uredbama prihvatila tri temeljna načela prava okoliša⁶:

- *Nacelo predusretanja* podrazumijeva prethodnu zaštitu i sprječavanje ugrožavanja prirodnih izvora, odnosno uklanjanje ili svodenje opasnosti na najmanju mjeru;
- *Nacelo uzročnosti* podrazumijeva da svatko tko onечиšćuje okoliš i prouzrokuje štete, snosi troškove oporavka ili naknadu štete;
- *Nacelo suradnje* podrazumijeva zajedničko djelovanje svih zainteresiranih (države, gospodarstvenika, društva, pojedinaca).

Djelotvornost zaštite okoliša bit će veća ako ne izostane suradnja županija. Gradovi i općine su maleni i u pravilu s nedostatnim novcem za potrebite djelatnosti u svrhu zaštite okoliša. Kada se novac općina i gradova pod pokroviteljstvom županije promišljeno usmjeri, učinkovitost će biti zamjetna. Zato dogovor županijskih, gradskih i općinskih uprava mora biti na samom početku rješavanja poteškoća zaštite okoliša kako bi se problemi uočili, razmotrili, pratili i najdjelotvornije uskladenno rješavali. Uskladenno djelovanje u zaštiti okoliša znači međusobnu suradnju susjednih općina, gradova, županija i država. Ekološke poteškoće su često regionalnih obilježja: nastaju na jednom mjestu, očituju se na drugom mjestu. One ekološke probleme, koji nastaju na teritoriju općine ili grada morat će riješiti sama općina, odnosno grad. Probleme koji nastaju u susjednim gradovima (općinama) ili državama morat će se rješavati zajednički na obostranu korist. Mnoge ekološke probleme, primjerice: poboljšanje kakvoće zraka, vode i tla, zaštita biološke raznolikosti, kao i najveći dio najvažnijih pitanja zaštite okoliša - moguće je djelotvorno riješiti mjerama gospodarske politike na području energetike, prometa, industrije, graditeljstva, turizma, poljodjelstva i šumarstva. Tu je nužna pomoć županijskih i državnih tijela, ako se želi zaštititi okoliš, ali općine i gradovi moraju neprekidno poticati i upozoravati na nužnost rješavanja ekoloških problema.

3.7.2. UTVRĐIVANJE STANJA OKOLIŠA

Skrb o zaštiti i unapređenju mjesnoga okoliša je pravo i obveza lokalne samouprave, dakle općina i gradova. *Zakon o zaštiti okoliša* (NN 82/1994.) određuje općinama i gradovima obveze glede izrade dokumenata zaštite okoliša. Ponajprije se to odnosi na *Izvešće o stanju okoliša* i na *Program zaštite okoliša*. Da bi se mogao napraviti program zaštite okoliša potrebno je dobro upoznati okoliš, dakle zabilježiti postojeće stanje. U sklopu ovoga Plana djelomično je istraženo stanje okoliša i dostupne spoznaje su ugrađene u Plan. Za izradu izvješća o stanju okoliša u velikoj mjeri će poslužiti ovaj Plan, osobito poglavlje o kulturnome i prirodnome naslijeđu. Zbog nedostatka novca nije bilo moguće izraditi sveobuhvatnu studiju zaštite okoliša i tako osobito obraditi teme možebitnoga onecišćenja izvorišta pitke vode, vodotokova, tla i zraka. Te su teme u

⁵ Crnjar, Mladen. 1997. *Integralno planiranje i upravljanje okolišem i prostorom*, str. 41-48, u: *Hrvatski prostor - temeljno nacionalno dobro, zbornik radova okrugloga stola*, Zagreb: *Urbanistički institut Hrvatske*).

⁶ Crnjar, M. 1997., *navedeno djelo*

sklopu ovoga Plana samo nacete i zato se očekuje da će slijedom *Zakona o zaštiti okoliša*, kao i u sklopu budućega Prostornoga plana Istarske županije, to biti učinjeno u skoroj budućnosti.

Gradovi i općine nemaju izravnu zakonsku obvezu izrade izvješća o stanju okoliša, ali su obvezni, primjerice, osigurati uvjete za vodenje ocednika o stanju okoliša, mjerama zaštite okoliša i načinu obavješćivanja javnosti, te osigurati javnost podataka važnih za zaštitu okoliša. Gradovi i općine bi morali voditi cjeloviti pregled izvora podataka i spisa važnih za zaštitu okoliša. Prikupljanje i sređivanje raspoloživih izradaka i podataka prvi je korak u stjecanju uvida u stanje okoliša. U prvi trenutak izgledat će da nicega nema ili da su podatci vrlo skromni. Nakon potankoga istraživanja postojećih raznovrsnih izradaka (elaborata, planova, izvješća i sl.), utvrdit će se obimnost podataka o okolišu, ali oni su raspršeni na raznim mjestima. Potrebno ih je skupiti na jedno mjesto, svrstati po određenim mjerilima i utvrditi što nedostaje. Podatci o okolišu mogu se naci u sljedećim izradcima:

- Prostornim planovima,
- Studijama o utjecaju na okoliš,
- Zbirkama isprava o posebno zaštićenim područjima i gradevinama,
- Osnovama, planovima i programima s područja vodnoga gospodarstva, gospodarenja šumama,
- Statističkoj dokumentaciji,
- Zdravstvenoj dokumentaciji,
- Bazama podataka o kakvoći, onečišćenosti i/ili ugroženosti dijelova okoliša koje vode za to specijalizirane ustanove,
- Podacima i popisima mjesnih onečišćavatelja, tvrtki koje obavljaju poslove zaštite okoliša,
- Katastru onečišćenja (još nije uspostavljen).

Ako se radi o izvješću o stanju okoliša grada ili općine, ono bi trebalo sadržavati sljedeće:

- Stanje dijelova okoliša te okoliša u prostorima posebnih obilježja,
- Podatke o utjecaju pojedinih zahvata na okoliš kao i o svim drugim nepovoljnim utjecajima,
- Djelatnosti i onečišćivaci,
- Ocjena provedenih mjera i njihove učinkovitosti,
- Stanje u zaštiti okoliša - analiza ostvarivanja Programa zaštite okoliša,
- Ocjena provedenoga nadzora,
- Podatci o izrecenim kaznama i o korištenju novčanih sredstava za zaštitu okoliša,
- Procjena potrebe izrade novih ili izmjene i dopune postojećih izradaka,
- Ustrojenost samouprave i uprave,
- Stručne ustanove i pojedinci koji pridonose zaštiti okoliša,
- Gospodarska sredstva u zaštiti mjesnoga (lokalnoga) okoliša.

Gradovi i općine trebali bi što prije otpoceti rad na utvrđivanju stanja okoliša i to prvovažno polazeći od vlastitih potreba i interesa. Žurno bi valjalo pristupiti prikupljanju postojećih i dostupnih podataka i izradaka o okolišu i njihovom svrstavanju. Skupljanje podataka i izradaka o okolišu trebala bi biti neprekidna, a ne povremena djelatnost općina i gradova⁷. Na području Općine ugroženi dijelovi okoliša su osobito:

- Neposredan i okolni prostor gospodarskih predjela ili gradevina,
- Kvalitetna poljodjelska tla,
- Kulturno-povijesni spomenici,
- Gradevine puckoga graditeljstva, te svojstvena tipologija i matrica naselja,
- Prostori mogući za divlja odlagališta otpada,
- Krajolici - prirodni, kultivirani i kulturni.

3.7.3. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

3.7.3.1. Program zaštite okoliša

Prema *Zakonu o zaštiti okoliša* (NN 82/1994.), gradovi i općine dužni su izraditi *Program zaštite okoliša* za ona područja koja je potrebno posebno zaštititi radi ocuvanja kulturno-povijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti. Izradi programa zaštite prethodi izrada *Izvješća o stanju okoliša*. Sastavni dio programa zaštite

⁷ Bakarić, Branka i Jelić-Mück, Višnja. 1997. Utvrđivanje stanja okoliša na lokalnoj razini, *The Bulletin - glasilo Regionalnoga centra zaštite okoliša za srednju i istočnu Europu, Zagreb, srpanj/kolovoz 1997.*, str. 4-8.

okoliša trebaju biti i Mjere postupanja s otpadom (podrobnije o njima pod naslovom: 3.6. Postupanje s otpadom). Program o zaštiti okoliša treba sadržavati sljedeće podatke:

- Osnovni ciljevi,
- Uvjeti i mjerila zaštite okoliša u cjelini,
- Stanje onечиšćenja okoliša i prvovažne mjere zaštite okoliša po sastavnim dijelovima i pojedinacnim prostornim cjelinama,
- Razrada nacela i smjernica zaštite okoliša sadržane u Strategiji zaštite okoliša,
- Mjere za predviđanje, sprječavanje i ograničavanje onечиšćenja okoliša,
- Provođiteljji mjera i ovlaštenja u svezi s provođenjem mjera zaštite okoliša,
- Smjernice i mjere za ocuvanje i unapređenje zaštite okoliša,
- Nacin provođenja žurnih mjera u izvanrednim slučajevima onечиšćenja okoliša,
- Rokovi za poduzimanje pojedinih mjera,
- Izvori novčanih potpora za provođenje pojedinih mjera i procjena visine potrebnih sredstava⁸.

3.7.3.2. Zaštita voda (izvorišta pitke vode)

Za uspješnu provedbu zaštite voda važna je izrada planova za zaštitu voda na razini lokalne uprave i samouprave, kao i utvrđivanje onечиšćivaca i sustavno praćenje kakvoće vode na svim vodotocima. Radi održavanja prihvatljivog ili postojećega stanja kakvoće voda, nameće se kao nužno neprekidno osiguranje nadzora nad djelatnostima, koje bi mogle izazvati povećana ili nepredviđena onечиšćenja površinskih i podzemnih voda. Zaštitu voda potrebno je provoditi na temelju *Državnoga plana za zaštitu voda* (NN 8/1999.). Zaštita voda od posebnog je značaja. Zaštita se mora neprekidno provoditi za sve površinske i podzemne vode, uključujući i vodu za pice, te termalnu i mineralnu vodu (ako takve pronadu na prostoru obuhvata Plana). Potrebno je osigurati novac za istražne radove koji bi prethodili izradi vodnogospodarske osnove i vodnogospodarskim planovima Opcine. Osnovni ciljevi zaštite voda trebaju biti sljedeći:

- Sacuvati vode koje su još ciste;
- Poboljšati ili ukloniti onечиšćenja zbog kojih dolazi ili bi moglo doći do ugrožavanja ili onечиšćenja vode za pice na postojećim ili planiranim izvorištima;
- Ocuvati kakvoću voda u propisanim kategorijama provođenjem i održavanjem mjera zaštite, te djelotvornijom kontrolom rada izgrađenih građevina i uređaja za pročišćavanje onечиšćenih voda;
- Zaustaviti pogoršanje kakvoće podzemnih i površinskih voda tamo gdje je ona ozbiljnije narušena;
- Poboljšati izgradnju potrebnih uređaja za pročišćavanje onечиšćenih voda, bilo da se radi o središnjim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda Opcine ili većih industrijskih građevina;
- Gospodarskim razvojem predviđati "ciste tehnologije", kojima bi se bitno smanjilo ulaganje i izgradnja uređaja⁹.

ZAŠTITA IZVORIŠTA PITKE VODE

Vodne zalihe imaju prvovažni značaj za razvitak svake zemlje i njenih dijelova. Zbog toga je zaštitu vodnih zaliha neophodno svrstati u najznačajnije činitelje razvitka prostora i čvrsto ugraditi u sve dokumente prostornoga uređenja i zaštite okoliša. Glavni vodonosnici u pravilu se nalaze u prostorima znatne ili velike urbanizacije pa se redovito postavlja kao problem ocuvanje kakvoće vode (cijela Opcina Motovun je vodonosno područje!). Važno je istaknuti potrebu prethodne zaštite vodnih zaliha na različite načine, a jedan od njih je ugradnja potrebitih mjera zaštite u prostorne planove uređenja. Zaštita prostornim planom se provodi na način da se u kartografskom dijelu plana urišu predjeli (područja, zone) zaštite i odrede mjere zaštite koje su osobito zamjetne u ograničenjima prilikom izgradnje zgrada i drugih građevina. Ograničenja uslijed zaštite izvorišta pitke vode postavljaju uvjete i poskupljuju izgradnju, ali osiguravaju zdravu pitku vodu za nas i čuvaju je za buduće naraštaje.

Na području Opcine Motovun postoji nekoliko manjih vrela koja se ne koriste i kaptiranih izvora. Osim iz vodovoda, domaćinstva se opskrbljuju vodom i iz bunara koji se nalaze najčešće na samim građevnim parcelama seoskih domaćinstava. Sva izvorišta valja čuvati od onечиšćenja bilo koje vrste. Zaštita izvorišta vode za pice precizno je utvrđena *Pravilnikom o zaštitnim mjerama i uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite izvorišta vode za pice* (NN 22/1986.).

⁸ Bakarić, B. i Jelić-Mück, V. 1997. navedeno djelo

⁹ Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj (sažetak), NN 88/1998.

3.7.3.3. Zaštita tla

Sve površine tala, sposobne za poljodjelsku proizvodnju, rasporedene su u Hrvatskoj prema plodnosti u osam bonitetnih klasa i dvije podklase u svakoj klasi, a slijedom obilježja tla, podneblja, oblicja terena i drugih cimbenika (Pravilnik o bonitiraju zemljišta). U prvu (1.) skupinu ubrajamo tla najbolje kakvoce. Šumska tla su u pravilu iznad prosječnog boniteta. Dostupni podatci ukazuju da poljodjelstvo nije do sada bilo ozbiljan onečišćivač tala. Posljedak je to ponajprije niske razine uporabe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.

Zakon o poljodjelskom zemljištu (NN 54/1994.) sadrži i članke o zaštiti tla, odnosno o zaštiti poljodjelskoga zemljišta od prenamjene i štetnih tvari i dr. *Pravilnik o zaštiti poljodjelskoga zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima* (NN 15/1992.) određuje koje se tvari smatraju štetnim za poljodjelsko tlo, određuje dozvoljene količine štetnih tvari u tlu, mjere za sprječavanje onečišćenja, kontrolu onečišćavanja tla i dr.¹⁰

Zaštita tla, kao osnovnoga nacionalnoga dobra, je nužna kako bi se u što većoj mjeri sacuvalo tlo za proizvodnju zdrave hrane, danas toliko cijenjene u svijetu. To je od osobitoga značenja za gospodarski i turistički razvitak Općine i cijele županije. Da bi se tlo, u pravilu dobre kakvoce i pogodno za vinograde, voćnjake i ostale poljodjelske kulture, zaštitilo od onečišćenja odnosno da bi se ono smanjilo, trebalo bi napraviti sljedeće:

- Napraviti pedološku studiju, odnosno studiju o mogućnosti razvitka poljodjelstva kako bi se kod izrade izmjena i dopuna ovoga Plana ili novoga Prostornoga plana uređenja mogli koristiti rezultati najnovijih istraživanja s ciljem da se onemogući izgradnja na najvršnjim tlima pogodnima za poljodjelstvo;
- Onemogućiti svaku bespravnu izgradnju, osobito na vrsnom poljodjelskom zemljištu;
- Smanjiti na najmanju moguću mjeru uporabu agrotehničkih sredstava, koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.);
- Djelotvornim zahvatima spriječiti eroziju tla (na području Općine razmjerno su velike površine pojačane erozije);
- Spriječiti divlja odlagališta otpadaka po poljodjelskim zemljištima;
- Podukom i vrsnim turističkim planovima i zamislima poticati proizvodnju zdrave hrane na tradicijski način.

3.7.3.4. Zaštita kakvoce zraka i zaštita od buke

Zaštita zraka, odnosno smanjenje lokalnog onečišćenja zraka, jedan je od prvovažnih zadataka u provođenju zaštite i poboljšanja kakvoce zraka u Hrvatskoj. Zrak se smatra opcim dobrom koje ima zaštitu u Republici Hrvatskoj. Svrha zaštite i poboljšanja kakvoce zraka je očuvati zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, kulturne i materijalne vrijednosti, postići najbolju moguću kakvoću zraka, spriječiti ili barem smanjivati onečišćenja koja utječu na promjenu klime te uspostaviti, održavati i unaprjeđivati cjeloviti sustav upravljanja kakvoćom zraka na teritoriju Hrvatske. *Zakon o zaštiti zraka* (NN 48/1995.) i *Pravilnik o katastru emisija u okolišu* (NN 36/1996.) su osnovni propisi za provedbu politike zaštite i poboljšanja kakvoce zraka u R Hrvatskoj.

Republika Hrvatska potpisnica je sljedećih međunarodnih ugovora: Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotaca (od 1991.), Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotac (od 1991.), Londonske Dopune Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotac, Kopenhagenske Izmjene Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotac, Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (od 1991.), Protokola konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka, o dugoročnom financiranju programa suradnje za pracenje i procjenu dalekosežnog prekograničnog prijenosa onečišćujućih tvari u zraku u Europi (EMEP Protokol, od 1991.), Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (od 1992.).

Današnja kakvoća zraka uglavnom je I. kategorije, što znači da je zrak čist ili neznatno onečišćen ili II. kategorije, što znači da je zrak umjereno onečišćen. Prekomjerno onečišćenje zraka (III. kategorija) zabilježeno je u industrijskim gradovima (Zagreb, Rijeka, Split, Kutina). U svrhu zaštite zraka treba ponajprije učiniti sljedeće: 1) rješavati problem onečišćenja cesticama i sumpor-dioksidom i 2) smanjenje onečišćenja iz prometa i specifičnih industrijskih postrojenja. Cilj svih gradova i mjesta u Hrvatskoj treba biti postizanje I. kategorije glede onečišćenja zraka. Sljedeći važan zadatak je zaštita šumskog ekosustava od "kiselih plinova" (SO₂, NO_x i NH₃). Taj problem valja rješavati na međunarodnoj razini, ali se može očekivati da će za pojedine

¹⁰ Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj (sažetak), NN 88/1998.

županije biti propisane kvote emisije. Tamo gdje nema velikih izvora onečišćenja (primjerice u područjima izvan gospodarskih predjela s izvorima onečišćenja) ocuvanje kakvoće zraka treba iznalaziti sporazumno s pojedinim izvorima omogućavajući da sami izvori predlože najpovoljnije mjere zaštite po nacelu djelotvornost-trošak.

Utjecaj prometa na okoliš u neprestanom je porastu. Promet je zbog uporabe fosilnih goriva (nafta) odgovoran za 25% globalnih emisija ugljikova dioksida. Izgaranje fosilnih goriva proizvodi onečišćujuće tvari (ugljičkov monoksid, dušikovi oksidi, benzen, krute cestice, olovo i dr.) koje se prenose na veće udaljenosti i koje škode ljudskom zdravlju, biljkama, životinjama, usjevima i šumama. Promet se smatra jednim od najvažnijih uzročnika zdravstvenih tegoba povezanih s otrovnim onečišćujućim tvarima u zraku. Štetne tvari dospijevaju u vodotokove te tako dalje onečišćuju ekosustav i ugrožavaju ljudsko zdravlje. Od drugih nepovoljnih utjecaja prometa za život u naseljima najozbiljnija je buka¹¹.

Na području Općine moguće je u budućnosti očekivati znatnije izvore onečišćenja zraka i izvore veće buke. Poradi zaštite zraka od lokalnoga onečišćenja, kao i zaštite od pretjerane buke, treba učiniti sljedeće:

- Buduća izgradnja možebitnih proizvodnih pogona mora biti uvjetovana čistocom proizvodnoga postupka, koji ne smije narušiti ekološki uravnotežene odnose u krajoliku i koji ne smije stvarati buku iznad propisanih granica dopustivosti;
- Potrebno je ispitati i izmjeriti onečišćenje zraka i jacinu buke postojećih proizvođača buke. U slučaju da su vrijednosti iznad dozvoljenih za I. kategoriju kakvoće zraka, potrebno je poduzeti djelotvorne mjere za smanjenje onečišćenja ili smanjenje buke;
- Budući da se onečišćavanje zraka može spriječiti samo djelovanjem na izvore emisija, to je potrebno prijaviti svaki izvor onečišćavanja nadležnom županijskom uredu.

3.7.3.5. Vatrogasna zaštita

Prilikom izrade ovoga plana, autori su se pridržavali svih odredbi i mjera iz *Zakona o zaštiti od požara* (NN 58/93) Sustav planiranih prometnica je takav da zajedno sa postojećim omogućava najkraću i najjednostavnije prometno povezivanje pojedinih naselja (građevnih područja). Građevno područje nije planirano uz rubove šuma, već je uvijek predviđen slobodni prostor koji bi trebao predstavljati sigurnosni pojas za sprječavanje širenja šumskog požara na naselje i obrnuto.

Prilikom provedbe konkretne zaštite od požara treba svakako voditi računa da se u svim većim naseljima ustroji protupožarna postaja, vodeći računa o udaljenostima od susjednih postaja koje će osigurati što kraci izlazak vatrogasne ekipe na mjesto požarišta.

U cilju što djelotvornije zaštite od požara na području Općine poželjno je poduzeti sljedeće mjere:

- Izraditi jedinstveni program protupožarne zaštite za područje Općine;
- Unaprijediti protupožarnu preventivu, kao najjeftinijeg načina rješavanja problema požara;
- U državnim šumama obvezno provoditi mjere zaštite od požara (izgradnja šumskih prosjeka, prorjedivanje šumskih sastojina ugroženih požarom, kresanje grana uz javne prometnice i dr.);
- Vlasnike privatnih šuma (u kojima se ne provode gospodarske mjere i nužne mjere zaštite od požara) i zapuštenih poljodjelskih površina potrebno je poticajnim mjerama privoliti na privođenje zemljišta svojoj namjeni, ali i vrlo jasno predvidjeti i kazne zbog neprovođenja zakonskih obveza;
- Poticati osnivanje dobrovoljnih vatrogasnih društava i unapređivati uvjete za rad postojećih dobrovoljnih vatrogasnih društava;

3.7.3.6. Zaštita okoliša mjerama krajobraznog oblikovanja

KARTOGRAM 3-5 ZAŠTITA OKOLIŠA MJERAMA KRAJOBRAZNOG OBLIKOVANJA

Na području Općine ovim Planom je predviđena zaštita okoliša mjerama krajobraznoga oblikovanja za: 1) zahvate potrebne provedbe procjene utjecaja na okoliš, 2) za oblikovanje zemljišta uz veće infrastrukturne građevine, 3) oporavak erodiranoga zemljišta i 4) područje pojačane kontrole prostornih intervencija – cijelo područje općine je prostornim planom zaštićeno kao kulturni krajolik.

ZAHVAT POTREBNE PROVEDBE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

¹¹ Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj, NN 88/1998.; Kanazir, Valburga i Brnada, Irena, Projekt Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) - Promet održiv spram okoliša, "Okoliš" (Zagreb), god. 8, br. 78, 1998., str. 8-10.

Prilikom izrade projektne dokumentacije za područje željezničke pruge na trasi nestale "Parenzane" mora se izraditi *Studija utjecaja na okoliš*, a zatim i Projekt krajobraznoga oblikovanja pojasa željezničke pruge. Studijama je potrebno, osim zakonom utvrđenih odrednica, ponuditi mogućnosti za odlaganje iskopanoga tla i stijena prilikom izvedbe potrebnih građevnih radova. Projektom krajobraznoga oblikovanja treba predvidjeti pejzažno uređenje građevnim zahvatima narušenoga krajolika prilikom izgradnje.

OBLIKOVANJE ZEMLJIŠTA UZ VEĆE INFRASTRUKTURNE GRAĐEVINE

Za zaštitne pojaseve većih infrastrukturnih građevina (u Opcini Motovun to je trasa magistralnog plinovoda te trasa u istraživanju 400 kV dalekovoda) potrebno je izraditi Projekt krajobraznoga oblikovanja. Zaštitni pojas magistralnoga plinovoda trebao bi biti razmjerno širok. U tom pojasu nije dozvoljena izgradnja zgrada, ali nije onemogućeno korištenje toga zemljišta za neke prikladne namjene, primjerice za: parkirališta, rekreacijske svrhe (biciklističke staze, dječja igrališta i sl.), sadnju stabala i grmlja i za druge slične svrhe. Nije primjereno u mjestu odrediti razmjerno veliki zaštitni pojas, a ne urediti ga. Zato ga treba oblikovno i svrhovito uklopiti u sliku naselja.

OPORAVAK ERODIRANOGA ZEMLJIŠTA

Ako dode do erozije zemljišta (sjeverni i zapadni dio Opcine je područje pojačane erozije), potrebno ga mjerama krajobraznoga oblikovanja urediti i spriječiti daljnje odošenje tla. Za tu svrhu treba napraviti odgovarajući projektnu dokumentaciju. Valja izbjegavati unošenje egzotičnih i neudomacjenih biljnih vrsta, posebice drveća i grmlja. Pejzažno oblikovanje mora se vizualno uklopiti u postojeću ambijentalnu i krajobraznu sliku prostora, što znači da ne smije odabirom bilja i načinom sadnje biti upadljivo u krajoliku.

Ugroženi dijelovi okoliša su osobito:

1. okoliš i neposredan prostor gospodarskih i turističkih zona;
2. kvalitetna poljoprivredna tla;
3. kulturno-povijesni spomenici;
4. objekti puckog graditeljstva, svojstvena tipologija i matrica naselja;
5. prostori postojećih i neuređenih odlagališta otpada;
6. krajolici, prirodni, kultivirani i kulturni.

Smjernice obuhvaćaju razvoj infrastrukturnog sustava na zbrinjavanju komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja. Potrebno je otpadne vode, koje se mogu pojaviti prethodno procistiti na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju. Mjere za sprječavanje utjecaja od incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene operativnim planovima svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja. Rješenje odvodnje otpadnih voda temelji se na uređaju za pročišćavanje, koji treba ispuštati otpadne vode II razine. Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite.

Zaštita prostora obrađena je u ovom tekstu Plana i prikazana je na grafickim listovima označenim brojem "3". Oni obrađuje, valoriziraju i kategoriziraju **prirodnih i kulturnih vrijednosti** područja Opcine. **Smjernice za zaštitu i revitalizaciju graditeljskog nasljeda** dane su u Odredbama za provođenje, a na grafickim listovima br. 4: "*Građevna područja naselja*" prostorno su određene zone zaštite.

Zaštita covjekove okoline: uzima u obzir procese i oblike degradacije pejzaža:

- uništavanje i degradaciju vegetacijskog pokrivača;
- zapuštanje antropogenog krajobraza;

Postoje realne opasnosti da se svi navedeni oblici ugrožavanja vrijednosti krajobraza nastave. U problem zaštite covjekove okoline ulazi i **problematika zaštite ruralnog krajobraza**. Problem se ispoljava u više razina:

- kao vizualno-estetski: siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda;
- kao ekološko-ekonomski: dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva;
- kao kulturološki: postepeno gubljenje materijalne kulture jednog društva.

Stoga se predlaže, među ostalim, da se tradicionalni ruralni pejzaž izricito prizna kao posebna kulturološka, estetska, ekološka i ekonomska vrijednost te da se istraže specifičnosti i da se prostorno definiraju. **Sve navedeno uvelike nadilazi okvire ovoga Plana**. Ipak, ovim Planom uspostavljen je sustav

zaštite, a za najosjetljivije prostore i za prostore u kojima je buduća intenzivnija izgradnja najvjerojatnija propisano je donošenje planova nižeg reda.

3.7.3.7. Temeljne ekološke svojstvenosti

Radi svoje velicine i radi činjenice da je Općina naseljena sa samo 32,6 st/km² cini općinski prostor razmjerno malo ugroženim. Ugrožen prostor potencijalnom izgradnjom smješten je duž ceste Ž-5007. Usprkos toga bit će potrebno neprekidno i sustavno štititi cjelokupni prostor Općine. Osobito dolinu Mirne i njene padine koje su najviše eksponirane pogledima. Stoga je potrebno provoditi i mjere za poboljšanje i unapređivanje prirodnoga, kultiviranoga i kulturnog krajobraza. Isto tako i mjere za sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

MJERE ZA POBOLJŠANJE OKOLIŠA

Za provođenje ovih mjera treba:

- a) Izgraditi sustav kanalizacije s uređajima za pročišćavanje na svim mjestima gdje se javljaju veći onečišćivači;
- b) Spriječiti mogućnost aerozagadivanja;
- c) Redovito treba čistiti naselje od krutog i krupnog otpada i sprječavati divlja odlagališta otpadaka po poljodjelskim i šumskim površinama te otpad odlagati na propisnu deponiju; riješiti problem kucnog i industrijskog otpada;
- d) Smanjiti uporabu agrotehničkih sredstava koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.) i primjenjivati biološka sredstva u provođenju zaštite poljodjelskih kultura, naročito u dolinama vodotoka.

MJERE ZA OCUVANJE OKOLIŠA

U sklopu ovih mjera podrazumijeva se da treba:

- a) Na djelotvorni način štititi kulturne, prirodne i krajobrazne vrijednosti.
- b) Čuvati prirodna bogatstva i izvore (šume, poljoprivredne površine, izvore vode, vodotoke i dr.).
- c) Uključiti lokalne vlasti u aktivno čuvanje okoliša te zaštitu zaštićenih građevina i područja kroz novcanu potporu i općinske odluke.

MJERE ZA UNAPREĐENJE OKOLIŠA

Ove mjere podrazumijevaju:

- a) Stvaranje javnoga mnijenja u korist zaštite krajolika, zaštite kulturne i prirodne baštine, smanjenje onečišćenja te gradnju stambenih zgrada na zasadama tradicijskoga graditeljstva;
- b) U svaki urbanistički i arhitektonski projekt ili studiju, bilo koje vrste, ugraditi elemente zaštite okoliša i krajobraznoga oblikovanja.

Na građevinskom području ne smiju se graditi građevine koje bi svojim postojanjem, ili upotrebom neposredno, ili potencijalno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju, ili vrijednost okoliša, niti se smije zemljište uređivati, ili koristiti na način, koji bi izazvao takve posljedice. Važno je navesti slijedeće:

- a) Planom je određeno da će konačna lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom uređenja Županije.
- b) Ako se na dijelu građevnog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju.
- c) Ako na dijelu građevnog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine se moraju priključiti na nju.
- d) Otpadne vode iz domaćinstva bez kanalizacije moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u sabirnim jamama.
- e) Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent, odnosno, do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Općinskog vijeća.
- f)

3.	PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	1
3.1.	PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUCJU OPCINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE	1
3.1.1.	RAZVOJ I URBANIZACIJA	1
3.1.2.	SUSTAV NASELJA I RAZMJESTA I FUNKCIJA PO NASELJIMA	1
3.2.	ORGANIZACIJA PROSTORA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA	3
3.2.1.	Površine namijenjene za građevna područja	3
3.2.1.1.	Građevna područja naselja.....	3
3.2.1.2.	Građevna područja za gospodarsku izgradnju (proizvodnu i poslovnu).....	4
3.2.1.3.	Građevna područja za ugostiteljsko - turističku izgradnju.....	4
3.2.1.4.	Građevna područja za športsko-rekreacijsku namjenu.....	4
3.2.2.	POVRŠINE IZVAN GRAĐEVNIH PODRUCJA	4
3.2.2.1.	Poljodjelske površine.....	4
3.2.2.2.	Šumske površine (privatne i državne gospodarske šume).....	4
3.2.3.	PROMETNE I KOMUNALNE POVRŠINE I INFRASTRUKTURNI POJASEVI	5
3.2.3.1.	Prometne površine.....	5
3.2.3.2.	Infrastrukturni pojasevi i građevine.....	5
3.2.3.3.	Groblja s mrtvacnicama.....	5
3.2.3.4.	Odlagališta otpada.....	5
3.2.4.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA	6
3.2.5.	PRIKAZ PROŠIRENJA GRAĐEVNIH PODRUCJA NA NOVE POVRŠINE	8
3.3.	PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	8
3.3.1.	PRIKAZ GOSPODARSKIH DJELATNOSTI	8
3.3.2.	PRIKAZ DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	9
3.4.	UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA	9
3.4.1.	ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA	10
3.4.1.1.	Šume.....	10
3.4.1.2.	Poljodjelsko zemljište.....	11
3.4.1.3.	Mineralne sirovine.....	12
3.4.2.	ZAŠTITA PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI	12
3.4.2.1.	Zaštićeno prirodno naslijeđe (na temelju Zakona o zaštiti prirode).....	12
3.4.2.2.	Zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa Prostornim planom.....	13
3.4.3.	ZAŠTITA KULTURNO-POVIJESNIH VRIJEDNOSTI	13
3.4.3.1.	Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara Općine.....	13
3.4.3.2.	Pregled kulturnih dobara Općine Motovun.....	14
3.4.3.3.	Opis nepokretnih kulturnih dobara općine.....	17
3.5.	RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	21
3.5.1.	PROMETNI SUSTAV	21
3.5.1.1.	Cestovni promet.....	21
3.5.1.2.	Željeznički promet.....	21
3.5.1.3.	Poštanski i telekomunikacijski promet.....	21
3.5.2.	ENERGETSKI SUSTAV	22
3.5.2.1.	Plinoopskrba.....	22
3.5.2.2.	Elektroopskrba.....	22
3.5.3.	VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	22
3.5.3.1.	Vodoopskrba.....	22
3.5.3.2.	Odvodnja otpadnih voda.....	22
3.5.3.3.	Korištenje voda.....	23
3.6.	POSTUPANJE S OTPADOM	24
3.6.1.	KRUTI OTPAD	24
3.6.2.	TEKUCI OTPAD	25
3.6.3.	ZBRINJAVANJE BIOLOŠKOG OTPADA	25
3.7.	SPRJECAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ	25
3.7.1.	SUSTAV GOSPODARENJA OKOLIŠEM	27

3.7.2.	UTVRĐIVANJE STANJA OKOLIŠA	27
3.7.3.	MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA	28
3.7.3.1.	Program zaštite okoliša	28
3.7.3.2.	Zaštita voda (izvorišta pitke vode)	29
3.7.3.3.	Zaštita tla	30
3.7.3.4.	Zaštita kakvoće zraka i zaštita od buke	30
3.7.3.5.	Vatrogasna zaštita	31
3.7.3.6.	Zaštita okoliša mjerama krajobraznog oblikovanja	31
3.7.3.7.	Temeljne ekološke svojstvenosti	33